

Revolusjon!

Vår/Sommer 2005
Nr. 30 • Årgang 19

MARXIST-LENINISTISK
TIDSSKRIFT

Monopolkorruptsjon og «kundepleie»

■ I kapitalens Norge er bestikkelser og mafia-metoder helt normale foreteelser.

Side 6

Til kamp for lønn, pensjon og arbeidsmiljø!

Faglig side 4 og 5

Grunnstøting for EU?

■ Mens Norge feirer 100-årsjubileet for unionsoppløsninga, brer motstanden mot Unionsforfatningen seg i EUs medlemsstater.

Side 4, 20 og 21

Condolanse

■ USAs utenriksminister Condoleeza Rice har skarpe negler, parat til å gå løs på nye offer. Men den irakiske motstanden og verdens folk skal knekke Condi's lanse! Les sidene 8-10

ARBEIDERE I ALLE LAND, FORÉN DERE!

Det «uviktige» NATO

■ Det skapte turbulens på begge sider av Atlanterhavet da den tyske kansleren Gerhard Schröder tok bladet fra munnen og sa at USA ikke lenger kan bruke NATO til å piske Europa på plass, men har å forholde seg til EU. Om han brukte andre formuleringer, var meningen klar nok: «– NATO er ikke lenger det primære sted der de transatlantiske partnere kan konsultere og koordinere sine strategiske planer med hverandre»

■ Den Europeiske Union har ambisjoner om å bli en supermakt også på det militære området, og er nødt til å vriste seg ut av det amerikanske NATO-grepet hvis Unionen noensinne skal bli en reell utfordrer. Opptakten til angrepet på Irak i 2003 brakte for alvor de djupe imperialistiske motsetningene fram i lyset. Forsoningstalene siden den gang kan ikke dekke over at motsetningene koker under lokket. Den europeiske politikken vis a vis Iran og europeisk våpensalg til Kina, skaper stor irritasjon i Washington. USA kan ikke som før bruke den sovjetiske trussel til å banke de europeiske imperialistene på plass, men bruker fortsatt NATO aktivt for å sikre at randstatene lyster Washington mer enn Brussel. For USA gjelder det ikke minst å skape en øst-europeisk buffer mot utvikling av en tysk-russisk allianse. Det faller Berlin tungt for brystet.

■ I den amerikanske delstaten Norge har disse atlantiske spenningene avstedkommet en viss hodepine. Det er tradisjonelt «bred enighet» i norsk politikk om å go'blunke til EU og USA på samme tid. Men nå begynner de begge å se seg lei på den norske imperialismens dobbeltbokholderi.

Kremen av borgerskapets intelligentsia er i full gang med å lage prosjekter som kan løse dette uløselige dilemma, nemlig å sikre at norsk kapital i det lengste fortsatt kan høste maksimal profitt ved å være haleheng til begge imperialistblokker samtidig – fortrinnsvis maskert som fredsfyrste.

■ Ett av disse prosjektene kan være det «rød-grønne» regjeringsalternativet mellom Ap, SV og Sp. Etter gammel politisk tidsregning burde det være en utenrikspolitisk umulighet. Mens SV ble tuftet på NATO-motstand, har Sp vært Norges mest bunnsolide NATO-parti. Monopolkapitalens viktigste kort, Arbeiderpartiet, er i ferd med å hente flyttelasen over fra Florida til Flandern – men har ikke et øyeblikk planer om å løsne på omfavnelsen av et NATO som nettopp Ap i 1949 manipulerte Norge inn i.

SV-ledelsen har imidlertid erklært NATO-motstanden for død. Stein Ørnhoi er en sentral SV-figur i utvikling av militær- og sikkerhetspolitikken til ei ny regjering. Hva tenker så den gamle NATO-motstanderen? Til Klassekampen (23.

februar) sier Ørnhoi at han ser for seg «et sikkerhetspolitisk samarbeid mellom Norge, Sverige, Tyskland (!) og Finland som et godt alternativ til dagens sikkerhetspolitikk». Han slår samtidig fast at NATO-medlemskapet «ikke lenger er en trussel mot Norges sikkerhet».

■ Det er sjølsagt løgn. Så lenge NATO eksisterer og Norge er medlem, er NATO en permanent trussel mot Norge og ethvert forsøk fra det norske folket på å gjennomføre noen vesentlig samfunnsendring. Det er tilstrekkelig at ei reaksjonær norsk regjering forsikrer sin allierte om at «krise eller krig truer», for å utløse en amerikansk intervensjon i samsvar med paktens «forpliktelser». Hvis påstanden til Ørnhoi hadde vært sann, utgjør Norge som NATO-medlem uansett en trussel mot andre staters sikkerhet.

Om enn NATO er en allianse i gradvis oppløsning, så er vi langt derfra ennå. Gjennom sin *out-of-area*-strategi har NATO diktert en omlegging av norsk militærpolitikk bort fra territorialforsvaret. Ved dette undergraver NATO sjøl effektivt folkemyten om NATOs nødvendighet som «garantist» for det norske grenseforsvaret. Å nedlegge kampen mot norsk NATO-medlemskap i en sånn situasjon er i beste fall naivt. Ringreven Ørnhoi passer dårlig til benevnelsen blåøyd. Kan det være mulig at den tilsynelatende bunnsolide EU-motstander Ørnhoi har til oppgave å rydde veien for et norsk B-medlemskap i et «EU i to hastigheter»? Det danske SF har slukt Unionsprosjektet med søkke og snøre, i forhåpning om at EU skal bli en motvekt mot den aggressive USA-imperialismen. Lignende tanker kommer stadig oftere til uttrykk i de urbane delene av SV. Når Ørnhoi på den ene sida bagatelliserer NATOs betydning samtidig som han fabler om en militærallianse sammen med tre EU-land, bør alle – både NATO- og EU-motstandere – være på vakt.

■ Det «rød-grønne» regjeringsalternativet kan munne ut i et sikkerhetspolitisk prosjekt som kan hjelpe den norske imperialismen ut av sitt dilemma ei stund til. NATO og alt som følger med blir «tonet ned» (men fortsetter som før) mens offentligheten blir servert tankespinn om en nordeuropeisk militærallianse dels innenfor, dels utenfor NATO og EU.

Den som måtte ha forventninger om at den sinnssyke militariseringa av Norge – bare USA bidrar med mer per innbygger til opprustning – vil avta litt med ei regjering Stoltenberg/Halvorsen/Haga, bør lytte til hva Ørnhoi sier om dén saken: – Det er vel allerede gitt at de økonomiske rammene vil forbli som i dag.

Redaksjonen avsluttet 25. mars 2005

Vår mening

NATO en permanent trussel mot Norge og ethvert forsøk fra det norske folket på å gjennomføre noen vesentlig samfunnsendring.

Revolusjon!

Postboks 4480 Nydalen
0403 Oslo
revolusjon@revolusjon.no

Abonnement kr. 100,
For institusjoner kr. 200,
Bankkonto 0530 27 63498

ISSN 1500-1849
Red. J. Steinholt

Hva de mener

Når skal Norge bruke makt?

Militærmakten er blitt et helt nødvendig verktøy i en integrert utenrikspolitisk verktøykasse som vestlige land blir bedt om å bruke mer og mer for å fikse «failed» states. (...) Her møtes den moderne sikkerhetspolitiske interesse og verdiene. (...) Noen ganger kan vi oppnå både humanitære verdimål og interessemål med samme bruk av militærmakt - som i Bosnia, Kosovo og Afghanistan. Andre ganger må vi velge mellom USA og FN.

Professor i statsvitenskap og tidligere statssekretær
Janne Haaland Matlary i *Dagbladet* 03.03.2005.

Valgtaktikk og opportunistisme

Av Jan R. Steinholt

Kommentar

Taktikk, ikke minst parlamentarisk taktikk, er vanskelig for revolusjonære. Det er lett å trå feil, særlig hvis en har en uklar overordna strategi. Når RV etterhvert har fått et strategisk perspektiv hvor revolusjon og sosialisme er forvrengt og karikert til å bety «sosialistisk folkestyre» og en utvidelse av det borgerlige demokratiet, så vil dette nødvendigvis gi seg utslag i opportunistisme. Taktikken RV har lagt seg på, er å «presse ei ny rød-grønn regjering til venstre», og å sette mot i SVs venstreside. RV sier rett ut at partiet vil støtte opprettelsen av ei Ap/SV/Sp-regjering. Denne «realpolitiske» taktikken er det ingenting nytt ved. SF og SV har i førti år holdt på med å presse sosialdemokratiet til venstre. Og resultatet? Ingenting annet enn at SV har stormløpt mot høyre.

Allerede lenge før valget er Ap som er presset til venstre, det er tvert om SV som er presset til høyre – for å realisere våte regjeringsdrømmer. Stein Ørnhoi, av enkelte lansert som påtroppende forsvarsminister, slår fast at NATO-medlemskapet ikke lenger er en trus-

sel mot Norges sikkerhet. Og LO-toppen? Gerd Liv Valla gir nye konsesjoner i pensjonsspørsmålet og har sørget for et de facto nulloppgjør i 2005, nøyaktig som NHO har krevd. Dette skjer mens det ennå sitter ei åpent reaksjonær regjering på taburettene. Hvordan vil det da bli med kampretorikken til AP/LO-ledelsen når de har fått «sin» regjering på plass?

Ingen av de to mest aktuelle regjeringsalternativene representerer noe som helst brudd med kapitalismen, med krigspolitikken og NATO eller med EU. Ingen av dem vil være garantister for restene av velferdsordningene. Begge vil tvinge folket til å betale dyrt for sosiale minimumskrav: enten ved mer privatisering og nye, aggressive kutt i velferden sukret med symbolske skattelettelser, eller mindre aggressive kutt kombinert med skatte- og avgiftsskjerpelser.

Folk er møkk lei av de sammenhengende angrepene fra KrF og Høyre på velferd og rettigheter. Borgerklassen kan se seg tjent med å skifte ut økene i regjeringsstallen med noen mer fyrriige travere for en periode, nettopp for å nøytrali-

sere kampen på arbeidsplassene, på skolene, i kommunene. Når illusjonene brister og den folkelige motstanden begynner å røre på seg igjen, er det atter tid for å sale om med nye hester. Den svarte FrP-hingsten vrinsker utålmodig på båsen. Sånn kan det gå hvis ingen sier høyt og tydelig ifra om at det eneste folk kan vente seg fra ei rød-grønn regjering, er svik.

Valgkamp gir en sjelden anledning til å framheve sosialismen som det eneste framtidsette alternativet. Men kamp for revolusjon og sosialisme er fraværende i RVs valgprogram.

Halehengspolitikken blir delvis kamuflert gjennom profilen som det mest konsekvente velferdspartiet, og RVs gode tradisjon med å knytte parlamentarisk arbeid tett opp til de utenomparlamentariske bevegelsene. Lokale RV-aktivister landet rundt har opparbeida stor og fortjent prestisje i kamp mot budsjettkutt og nedlegging av sjukehus, skoler og barnehager. Men «velferd til alle» er en umulighet under kapitalismen, og det er reinspikka opportunistisme for en revolusjonær valgallianse å underslå det. I stedet sår man illusjoner som på sikt er ytterst skadelige. Riktignok tas det forbehold om at man bare vil

støtte ei ny regjering «så lenge den forsvarer interessene til arbeidsfolk», og Torstein Dahle sier at ei slik regjering ikke vil få uforbeholden støtte fra RV. Men hvorfor skulle Ap/SV/Sp plutselig begynne å forsvare interessene til arbeidsfolk noe mer enn for eksempel den rød-grønne Schröder-regjeringa i Tyskland? Ap/SV kan tvinges av massekampen utenfor Tinget til å trekke tilbake et og annet reaksjonært forslag, og til å opprettholde noen allerede vunne rettigheter, men heller ikke noe mer.

Kommunistene står ytterst svakt, og boikottparoler foran dette stortingsvalget tjener ingen politisk hensikt. En RV'er på Tinget vil være et friskt pust og uttrykk for at det har skjedd ei venstredreining i opinionen. Men mandatsjansene er ikke store. Valgkampen vi har i vente vil mer enn noengang bli et mediejippo om regjeringsalternativer. RV har valgt å framheve ett av dem som «det minste ondet». Der som meningsmålingene viser dødt løp mellom de to kapitalistiske regjeringsprosjektene, er det overhengende fare for at RV utdefinerer seg sjøl med sin opportunistiske valgtaktikk.

Boikott av Clemets nasjonale prøver

Over 18.000 elever boikottet de nasjonale prøvene, kan Elevorganisasjonen oppsummere. Det skjedde tross trusler om nedsatt oppførsels- og ordenskarakter. Offentliggjøringa av de nasjonale prøvene og rangeringa av skolene ut fra resultatene, brukes som brekkstang for å presse fram privatisering på bekostning av den offentlige skolen. Derfor er elevenes boikott av prøvene en viktig del av kampen mot denne privatiseringa.

Protester i Frankrike

Minst 350.000 franske arbeidere har vært på gatene for å forsvare 35-timersuka som ble kjempet fram midt på nittitallet. Underhuset i den franske nasjonalforsamlinga har likevel vedtatt lovforslaget.

Utvidelsen av arbeidstida er del av en all-europeisk kapitaloffensiv. I Tyskland er en rekke avtaler inngått med fagbyråkratiet for reversering og utvidelse av arbeidsuka. «Fleksibilisering» og trusler om utflagging av industrivirksomhet er brekkstengene som brukes for å virkeliggjøre EU-målsettinga om å bli verdens mest konkurransedyktige region. Det betyr å gi arbeiderklassen minst like dårlige vilkår som den har i USA.

Russland løsner rubelen fra dollar

Den russiske sentralbanken har kunnegjort at den offisielle rubelkursen nå skal vektes imot en valutakurv der euro inngår i tillegg til dollaren. Den tidligere valutapolitikken med binding til dollar blir nå beskrevet som «utdatert».

Også asiatiske land har flyttet mer av sine valutaeserver over i euro.

I det oljeproduserende OPEC – som taper stort på den svake dollarkursen – dukker tanken om å prise olja i den langt mer stabile euro stadig oftere opp. Skulle det skje, ville det bety katastrofe for USAs økonomi.

Connex møter motstand

Vinner Connex anbudet på Gjøvikbanen, blir det konflikt, sier jernbaneansatte.

Den europeiske transport-føderasjonen ETF slår fast at det er trøbbel overalt hvor Connex etablerer seg.

Connex ble i fjor kastet ut av jernbanen i England, og har i Sverige store problemer med driften av Norrlandstrafikken og T-banen i Stockholm. I Norge trues selskapet med streik hvis de skulle vinne anbudet på Gjøvikbanen fra sommeren 2006.

I mars aksjonerte T-banearbeiderne i Stockholm mot forverra arbeidsvilkår.

Connex har gjennomført en økning av pensjonsalderen fra 63 til 65 år. Selskapet misbruker deltids- og timeansatte og har ensidig sagt opp tariffavtaler som regulerer arbeidstid og turnusoppsett.

I Norge er Connex en av tre anbydere på jernbanetrafikken på Gjøvikbanen. Overfor Norsk Lokomotivmannsforbund (NLF) og Jernbaneforbundet (NJF) har selskapet gjort det klart at det ikke kommer på tale å innføre tjenestepensjon for ansatte på Gjøvikbanen på samme nivå som dagens for løkførere og konduktører.

Tillitsvalgte vi har snakket med, gjør det klart at det vil føre til konflikt fra dag én hvis Connex skulle vinne anbudet.

Bondevik hyller EUs tjenstedirektiv for sosial dumping

I et brev til formannskapet i EU skryter «nei-mannen» Bondevik av det omstridte Tjenstedirektivet.

Han skriver at det er viktig at unionen utvikler de instrumentene som muliggjør fri bevegelse av goder, tjenester, kapital og personer, og at forslaget til tjenstedirektiv er et konstruktivt initiativ i så måte. (kilde: dagbladet.no)

Tjenstedirektivet er et direktiv for sosial dumping, og har møtt enorm motstand

i Europa, ikke minst i Frankrike. Direktivet undergraver fullstendig den såkalte «sosiale dimensjon» som i sin tid ble presentert av Jacques Delors for å gjøre Unionen mer fordøyelig.

De folkelige protestene og frykten for et fransk nei ved den forestående avstemninga om forfatninga, har fått EU-statslederne til å vedta noen symbolske endringer for at det «skal passe til den europeiske sosiale modellen».

Bondevik har gått i «tenkeboksen» for å komme ut som ja-mann på et passende tidspunkt.

Setter fart på Lisboastrategien

Lisboastrategien er navnet på den politikken som skal drives for å få EU til å bli den mest konkurransedyktige økonomiske region innen 2010.

Av K. Mollø-Christensen

Den ble vedtatt i Lisboa i 2000, derfor navnet. Dessverre går ikke utviklingen så raskt som EU skulle ønske. Den økonomiske veksten i Kina, Japan og USA er høyere enn i EU. Parlamentet har derfor støttet et forslag om ytterligere å få fart på arbeidet.

Forslaget fra Kommissjonen nedprioriterer hensynet til arbeidsvilkår og miljø og vektlegger økonomisk vekst og konkurranseevne. Det Indre Marked er ment å brukes for å vitalisere Lisboastrategien. Guy Verhofstadt, den belgiske statsministeren, mener at direktivene automatisk må tre i kraft i alle landene tilknyttet Det Indre Marked.

De nasjonale parlamentene skal altså ikke ha noe å si. Dette vil ha store innvirkninger også på Norge gjennom EØS-avtalen. Selv om Norge ikke har gjort bruk av veto mot enkeltdirektiver, så finnes retten til det. Den vil forsvinne hvis Verhofstadt får det som han vil.

Mer om EU på side 20 og 21.

Fanemarkering foran Stortinget 17. mars mot forverring av Arbeidsmiljøloven og undergraving av Folketrygden. **Foto:** Revolusjon

Tap med vinning

Heismontørene vant ikke det store slaget, men de har høstet svært viktige delseire gjennom lokale avtaler mot sosial dumping.

Av Rolf Jørgensen

Da NHO innså at heismontørene ikke ville gi seg, ga de kapitalens regjering ordre om å bruke lønnsnemnd.

Heismontørenes Fagforening gikk til streik 24. august i fjor. Kravet var å hindre sosial dumping. På det meste var 474 heismontører i streik eller lockout. Bare en fjerdedel var i streik, mens resten var omfattet av NHOs lockout.

NHO la stor prestisje i å ikke innfri kravet, sjøl om talsmann for NHO påsto at arbeidskjøperne ikke ville benytte seg av sosial dumping. Virkeligheten i flere bransjer som for eksempel bygningsbransjen viser at dette er en skrøne.

Syltynt grunnlag for voldgift

Etter et halvt års streik varslet arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten at regjeringen ville gripe inn med tvungen lønnsnemnd. Grunnlaget har aldri vært så tynt som i dette tilfellet. Faren med at heisen sto stille var angivelig at sikkerheten var truet ved at ukvalifisert arbeidskraft tuklet med heisene for å få dem til å gå. Dette bør

de godt kvalifiserte montørene merke seg.

Heismontørene mottok massiv støtte fra fagorganiserte over hele landet, både moralsk og økonomisk. Flere hundre forbund, fagforeninger og klubber, samt en rekke politiske og folkelige organisasjoner, støttet kampen. Kampen heismontørene førte mot sosial dumping er også del av kampen mot undergravinga av arbeidsmiljøloven.

Gjennombrudd lokalt

Sjøl om de måtte gi seg for lønnsnemnd-diktatet, har heismontørene vunnet på streiken. Riktignok ikke i form av formuleringer i en sentral tariffavtale, som var målet, men de har fått gjennomslag lokalt i flere førende heisfirmaer. Styret i heisbedriften Reber Schindler, som er landets største, har akseptert at det skal være like lønns- og arbeidsvilkår for nordmenn og utlendinger i bransjen. Det er en viktig delseier, og en stor inspirasjonskilde for andre bransjer.

Lønnsnemndlandet Norge

Norge er blant verstingene i Europa når det gjelder statsinngrep i faglige konflikter. Diskusjonen som nå må intensiveres er kampen mot tvungen lønnsnemnd som et antidemokratisk middel mot streikevåpnet.

Spørsmålet som må stilles på dagsorden er hvordan trosse en lønnsnemnd og føre en streik videre. Er klassen sterk nok å føre en slik kamp i strid med kapitalens lover? Det vil koste både moralsk og økonomisk.

I lomma på kapitalen

Mellomppgjøret er løst i fred og fordragelighet mellom LO og NHO. Denne gangen har man ikke en gang forstyrret påskeferien til Riksmeklingsmannen. Resultatet er som man kunne forvente: ei krone til de fagorganiserte og millioner til borgerklassen.

Som man reder, ligger man. Gerd Liv Valla sa på nyhetene en kveld i begynnelsen av mars omtrent slik: «Tallene for overhenget, allerede avtalt lønnsvekst og en svært lav prisvekst gjør at alle vil opprettholde kjøpekraften uten noen lønnsstillegg.» Videre la hun til at «våre medlemmer er ikke interessert i økt lønn». Det som LO er opptatt av er likelønn og lavtlønn, la hun til.

Til dette er det to ting å si.

For det første: LO-lederen har nok rett i sin påstand om at de aller fleste fagorganiserte opprettholder kjøpekrafta på grunn av en lav prisvekst. Men dette er høyst usikre tall fordi det ikke er gitt hva som skjer med egenandeler på helsetjenester, økte kommunale og statlige avgifter – eller med lånerenta. Det viktigste for en fagbevegelse er likevel ikke om kjøpekrafta opprettholdes eller ikke. Et lønnsoppgjør skal sikre mest mulig av verdiskapninga til de som skaper verdiene, nemlig arbeiderklassen.

For det andre tar LO-lederen helt feil når hun påstår at fagorganiserte ikke er interessert i økt lønn. Tillitsvalgte lokalt merker hver dag at medlemmene er opptatt av lønn, ikke minst i forbindelse med kamp mot sosial dumping.

En side ved sosial dumping er at grupper arbeidere jobber til lavere lønn, har lengre arbeidstid og dårligere pensjonsrettigheter enn det som gjelder i bransjen i det enkelte land. Den andre siden ved sosial dumping, som LO-ledelsen ikke vil se, er at den betyr harmonisering *nedover* ved at lønninger holdes nede, arbeidsvilkår forringes og rettigheter fjernes over hele linja. Kravet er at utenlandske arbeidere skal opp i lønn og ikke at norske arbeiderlønninger skal holdes nede.

I år som ellers er det de lokale forhandlingene som må brukes for å sikre anstendige tillegg. Profittene er enorme og lederlønningene eser. Det er nok å ta av for klubber og foreninger som vil, kan og tør.

Rolf Jørgensen

Markering for velferd og solidaritet 3. september

LO i Oslo og Attac har tillyst en demonstrasjon den 3. september, i forkant av Stortinget, med tilslutning fra en rekke organisasjoner. Mer på www.oslo2005.no

Rå kamp om merverdien mellom handels- og industrikapital

Monopolkorruptsjon og «kundepleie»

TINE ble tatt med buksene nede da meierikonsernet tilbød RIMI 16 millioner i bonus dersom konkurrenten Synnøve Finden ble holdt ute. En tilsvarende avtale ble før jul inngått med REMA.

Vinmonopolets innkjøpssjefer har vært på smøreturer i fleng, betalt av vinimportøren. Ringnes arrangerer turer for ansatte i dagligvarehandelen til Kitzbühl hvert år.

«Kundepleie» og korrupsjon

Dette er bare noen eksempler som har blitt «lekket» til media, som på sin side akker og ojer seg over kapitalens umoral. I virkeligheten er disse skandalene ikke ekstraordinære, de er snarere normen i monopolkapitalismens tidsalder. Her handler det ikke om etikk, men om profittmaksimering og fordeling av merverdi mellom ulike fraksjoner av borgerklassen.

Fenomenet forekommer i alle bransjer innen den kapitalistiske økonomien. Omsetningsleddet er avhengig av å holde seg inne med de største produsentene og merkevareleverandørene. Og omvendt, så klart. Konsentrasjonen innafor handelen, spesielt i dagligvarebransjen, har gitt «kjøpmannskapitalen» stadig bedre forhandlingskort vis a vis industrien; en situasjon den utnytter til fulle.

At nettopp TINE denne gangen ble utpekt som den store syndebukken, er mest av alt en avledningsmanøver, og muligens regissert spill med tråder inn til regjeringskvartalet. TINE er et storkonsern, men likevel spesielt, fordi eierne er 18.000 sjølpoduserende bønder – i motsetning til Synnøve Finden, som har typisk industri- og finanskapital i ryggen. Når det først skulle rettes søkelys mot råttneheten i hele næringsmiddelsektoren, var TINE som et samvirkeforetak det perfekte offer. I neste runde klarte man å mobilisere en flom av «forbrukersympati» med stakkars, lille Synnøve Finden. Her har også folk på venstresida gått på limpinnen.

De fire store dagligvaremonopolene (ICA/Rimi, REMA, Coop og Norgesgruppen) bruker makta si til å presse næringsmiddelindustrien. Hvis næringsmiddelindustrien mister en avtale med f.eks. REMA, betyr det et omsetningstap

Hvem lurer hvem, Tine eller Synnøve?

Kiwi eies av Norgesgruppen, en av de fire dagligvaremonopolistene.

på minst 25 prosent. Derfor er industrien villig til å strekke seg langt. Gjennom underhåndsavtaler og ulike former for smøring, blir volum og hylleplassering avtalt. Et ledd i dette spillet er sjølsagt å skvise konkurrenter. Avtaler blir inngått under forutsetning av at matvarekjedene ikke gir framtrede hylleplass til konkurrerende produkter.

Fri konkurranse?

For å gi et skinn av at konkurransen faktisk er reell, har borgerklassen vedtatt ulike antitrustlover og opprettet instanser som skal påse at konkurransen foregår «rettferdig». Men Konkurransetilsynet er et organ som sjelden bryr seg om annet enn småsaker, bortsett fra når store monopoler (utenlandske eller norske) mener seg ute-stengt og truer med ESA og EU som riset bak speilet. Eventuelle sanksjoner er sjelden annet enn noen symbolske bøter, og i mellomtida har et hav av innleide jurister og konsulenter funnet nye smutthull i lovverket som oppdragsgiverne kan benytte seg av.

– Såkalt lojalitetsrabatt er bare forbudt for aktører som misbruker en «dominerende stilling i markedet», kunne juridisk direktør Mads Magnussen i Konkurransetilsynet opplyse til NTB 13-01-05. Dominerende stilling innebærer 40-

50 prosent markedsandel. Norgesgruppen er størst med rundt 35 prosent av markedet. De fire store kjedene ICA, REMA, Coop og Norgesgruppen slipper unna. Lovpraksisen er slik at ansvaret for å utnytte «dominerende stilling» påligger leverandørleddet, dvs. industrien.

Ifølge NTB/Dagens Næringsliv 14. januar bekreftet Coop-sjef Svein Fanebust at leverandører må betale for å forhandle med kjeden, og at de betaler markedsføring og produktstøtte. – *Jeg vil kalle det årsbonus og ikke «entrance fee», men det stemmer at leverandører må betale for å forhandle, sa han til Dagens Næringsliv. Han sa samtidig at Coop skulle være «helt åpne» om hvor mange penger leverandørene må betale for å komme inn i butikkene.*

Dagen etter, under overskriften **Coop gjør kuvending**, viste det seg at Coop-sjefen hadde ombestemt seg. Nå ville han plutselig ikke fortelle Dagens Næringsliv størrelsen på «leverandørbidragene».

Konsentrasjon av kapital

Slik er realitetene bak myten om at vi lever i et samfunn der den frie konkurransen blomstrer og skaffer «oss» billige og gode konsumvarer. En viss frikonkurranse består under monopolenes herredømme, men den har i det vesentlige form av døgnfluer som enten går under i konkurransen,

eller som etter kort tid blir kjøpt opp av allerede eksisterende monopoler. Unntaket er visse nisjesektorer av økonomien, som monopolene ikke ser på som tilstrekkelig profitable.

Ett av imperialismens hovedkjennetegn er ekstrem monopolisering og kapitalkonsentrasjon i alle bransjer. Vi ser det overalt: i bilindustrien, i telesektoren, i mediabransjen – og innafor handelen. Dette er en lovmessighet som følger av kapitalens behov for å akkumulere stadig mer kapital, eller gå under. Det er også et trekk som følger av at kapitalistene hele tida må slåss mot tendensen til at profittrenten faller. Gjennom effektivisering og automatisering av produksjonen forsterker kapitalen denne tendensen. For å redde og helst øke profittmengden fins det ingen annen vei enn å øke produksjonsvolumet gjennom å vinne nye markeder eller vinne større andeler på et allerede eksisterende marked. For å oppnå dette, kan «milliardærenes nasjonale komite, kalt regjeringer» (Lenin) gå til erobningskrig hvis og når de er militært sterke nok. Men under mer fredelige forhold, og særlig for monopoler i mindre imperialistiske stater, er metoder fra smøring, bestikkelser til bruk av mafia og torpedoer en «normal» foreteelse for å oppnå slike mål. Regjeringene engasjerer seg utenlands på monopolenes vegne gjennom ulike typer «bistandsmidler» og prangende statsbesøk. Og bestikkelser i utlandet betrakter den borgerlige moral som helt i sin orden, iallfall så lenge det ikke dreier seg om regimene i land som Burma eller Iran. Den kapitalistiske staten gir endog skattefradrag for slike utgifter.

Kapitalens omslagstid

Industrikapitalen kan ikke innkassere merverdien så lenge varen ikke blir solgt. I en økonomi der overproduksjon er en stadig mare i de fleste bransjer, blir omsetningshastigheten (omløpstida) stadig viktigere. Jo raskere varen blir omsatt, dess hurtigere kan en del av merverdien investeres i ny produksjon for å generere ny verdi. Det er her handelskapitalen (i tillegg til bankene og kredittvesenet, uten at vi skal gå inn på det her) spiller en avgjørende rolle i å korte ned tida fra varen forlater fabrikk og til den er realisert i pengeform og kan reinvesteres på et høyere nivå enn sist. Denne sirkulasjonsprosessen er hva Marx og Engels kaller kapitalens omslagstid. Reklame, design og emballering er elementer som har samme formål – å aksellerere tempoet i vareomsetningen, fortrinnsvis på konkurranseens bekostning, ettersom folkets kjøpekraft jo er begrensa. Noen av disse leddene i produktenes

«etterbehandling» tilfører varen økt verdi, men de er i hovedsak uproduktive.

Kjøpmannsleddet sett isolert, er i utgangspunktet fullstendig uproduktivt. Hvordan kan dette leddet da like fullt være en gullgrube for folk som REMA-Reitan og RIMI-Hagen?

Kilden til profitt er arbeid

Marx lærte at kilden til profitten ligger i mengden gratisarbeid som arbeiderne har lagt ned i vareverdien. Verdien på arbeidskrafta (lønna) er en helt annen størrelse enn *arbeidets* verdi. Forenklet kan en si at differansen utgjør merverdien. Profitten realiseres gjennom at en vare blir solgt til sin tilnærma faktiske verdi, det vil si summen av mengden menneskelig arbeid som i løpet av produksjonsprosessen (inklusive innsatsvarer som inngår i produksjonen) er lagt ned i varen, målt i gjennomsnittlig samfunnsmessig nødvendig tidsforbruk.

Marx viste videre at verken industri- eller handelskapitalen oppnår profitt gjennom å overprise varene sine. (Her ser vi bort fra ågerhandel og snyteri, vi snakker om gjennomsnittet i stor målestokk, fordi det jo også forekommer at kjøpmenn tvinges til å selge varer under verdien, for eksempel for å rydde unna utdaterte produkter eller rydde varelageret for andre produkter). Til sjuende og sist ville vinninga gå opp i spinninga, hvis alle solgte varer til hverandre med for eksempel 10 prosent fortjeneste lagt oppå den faktiske prisen.

Hemmeligheten, forklarte Marx, er at industrikapitalen avser en del av merverdien til handelskapitalen, som dermed kan selge varen til sin tilnærma verdi. Vareverdien utjevnes til produksjonspriser på grunn av forskjellig merverdirate i ulike bransjer, og profitten tar form av gjennomsnittprofitt. Industrien «avstår» en del av merverdien til handelskapitalen. «Kjøpmannskapitalen deltar således i utjevningen av merverdien til gjennomsnittprofitt, selv om den ikke deltar i produksjonen av denne merverdien», forklarer Marx (Kapitalen, tredje bok, kapittel 17).

Kamp om merverdien

Kampen om profitten og markedene fører til en evig krig mot arbeiderklassen og alle rettigheter den organiserte arbeiderbevegelsen har kjempet til seg. Arbeidernes lønn og livsvilkår blir uavlatelig forsøkt pressa ned mot og under eksistensminimum. Det var dette Marx kalt den relative og absolutte utarminga av proletariatet.

Men i tillegg kjemper kapitalmaktas ulike bestanddeler – særlig industrikapitalen og handelskapitalen – seg imellom om sin andel av den arbeiderskapte mer-

verdien. Industrikapitalisten er innforstått med at han må avse en del av merverdien til handelskapitalisten, for uten at varen blir omsatt og realisert, er det ingen gevinst å hente.

Handelskapitalen har styrket sin relative stilling

Avhengig av graden av monopolisering i de respektive bransjene, vil det skifte mellom hvem som til enhver tid er den sterkeste part. I Norge var næringsmiddelindustrien tidligere (før EØS-avtalen) relativt beskyttet og enerådende på hjemmemarkedet, mens handelskapitalen var fragmentert i form av mindre kjeder og et stort antall småkjøpmenn. De siste tiårene har vist en voldsom etablering i dagligvarehandelen, med tilhørende monopolisering. I løpet av tjuetvåne år er småkjøpmennene i Norge praktisk talt utradert (unntaket er stort sett familiedrevne innvandrerbutikker i storbyene), mens det har skjedd en kolossal monopolisering der fire grossist- og detaljmonopoler kontrollerer 99 prosent av markedet. Det har vært gylne år for den monopoliserte delen av handelsbransjen, som har visst å utnytte sin stilling maksimalt – både overfor industrien og overfor kundene. Flere av aktørene har etablert seg i andre land, både i Skandinavia, Baltikum og land i øst- og sentral-Europa.

Industrien har til dels hatt motsatt utvikling i Norge. Denne utviklinga bidrar ytterligere til å gi et falskt bilde av den virkelige utbyttingsraten i industrien. For det første fordi merverdiraten alltid vil være høyere enn profittrenten. For det andre fordi gjennomsnittprofittrenten blir mindre, som følge av at kjøpmannen skal ha sin andel. «Jo større kjøpmannskapitalen er i forhold til den industrielle kapital, desto mindre blir raten for den industrielle profitt, og omvendt», skriver Marx (ibid).

Sjøløst er det ikke vanntette skott mellom handels- og industrikapital, like lite som det er det mellom industri- og finanskapitalen. Monopoliseringa og sentraliseringa fortsetter, ikke minst i form av forsøk på å sikre gjensidig kontroll i hverandres selskaper. Men ennå består både samrøret og konkurransen side om side. Fliker av kampen som pågår siver ut i mediene, slik den hissige striden om «næringsstrategi» og styreverv innen næringsmiddelgiganten Orkla har ytret seg mellom nye investorer som Stein-Erik (Rimi-)Hagen og industrifløyen i konsernet.

Det vi ser er helt enkelt en kamp om merverdien, om hvilke kapitalister som skal høste mest av vårt gratisarbeid.

Norges ambisjoner som medokkupant

Av og til kommer sannheten fram i kjedelige politikertaler.

I sin utenrikspolitiske redegjørelse to uker etter «valget» i Irak, antyder Jan Petersen noen av Norges imperialistiske oljeambisjoner som haleheng til USA. Norge er ute etter den irakiske olja, og lover å sikre oljeinteressene ved å trene irakiske overløpere. Det er selvsagt viktig også å sikre «sivile institusjoner»

som kan gi legitimitet til feite kontrakter for framtida. Legg også merke til den høflige enighet mellom regjering og den parlamentariske «opposisjon».

Utthevelsene i teksten er gjort av Revolusjon.

- Folkestyre og demokratibygging

«Irak får nå en legitimt valgt, midlertidig nasjonalforsamling og har dermed tatt et langt skritt mot reelt folkestyre. Norge har satt av midler til gjenoppbygging og bidrar

gjennom NATO til å trene irakiske sikkerhetsstyrker. Men som utenrikskomiteens leder, representanten Thorbjørn Jagland, pekte på i et spørsmål i spørretimen for to uker siden, er det også viktig med en vedvarende innsats for å bygge opp sivile institusjoner og organisasjoner i Irak. Jeg er helt enig med Jagland i at denne form for demokratibygging trenger vår støtte, og det vil derfor være naturlig å vurdere dette når en ny irakisk regjering er på plass og måtte be om det.

Vi ser frem til et fortsatt godt samarbeid med irakiske myndigheter. **Ikke minst gjelder dette petroleumssektoren**, der vi er i ferd med å innlede et samarbeid om flere prosjekter. Vi må også gjøre vårt for å bidra til å skape grunnlag for økonomisk vekst i Irak.»

Fra utenriksminister Jan Petersens utenrikspolitiske redegjørelse til Stortinget, 15. februar 2005

- Vår vertsnasjon Norge gir utmerket støtte til denne opplæringen (general James Short)

Den skandaleombruste krigsminister Kristin Krohn Devold ved Joint Warfare Center i Stavanger. NATO-foto.

Sånn foregår opplæringa av styrkene i Irak. Foto: NATO

Norge treningssenter for irakiske forrædere

Norge «bidrar» ikke bare i Irak, men også i Norge. NATOs felles krigføringssenter (Joint Warfare Center) ved Stavanger var åsted for første opplæringskull av irakisk«sikkerhetspersonell» i november. Flere kull har vært der siden, som ledd i oppfølging av vedtaket på Istanbul-toppmøtet i juni 2004. Opplæringa fokuserer blant annet på krisehåndtering og «integrasjon av sivilt-militært samarbeid», blant

annet med nødhjelpsorganisasjoner som Røde Kors.

Den britiske generalmajor James Short kunne skryte av fasilitetene i NATO-hovedkvarteret i Stavanger som «ekstremt relevante» for disse styrkene. – Vår vertsnasjon Norge gir utmerket støtte til denne opplæringen, sa generalen ifølge NATOs egen pressemelding av 1. november i fjor.

USA-støtten svinner

USAs nære allierte «svikter» én etter en, etterhvert som regjeringene må gi etter for press fra opinionen hjemme.

De seks viktigste USA-allierte står i rekkefølge etter antall soldater i Irak. De rastrede landa i tabellen til høyre er i ferd med, eller har gitt løfter om, å trekke sine styrker ut.

Desto viktigere er det for USA å pålegge allierte andre oppgaver i ly av NATO-paraplyen.

Medokkupanter	
UK	8.000
Sør-Korea	3.600
Italia	3.085
Polen	1.700
Ukraina	1.600
Georgia	898

Bli med i komiteen for et fritt Irak

Komiteen for et fritt Irak (KFI) ble stiftet i Oslo i september i fjor.

Hetsen har sjølsagt ikke uteblitt. Unge Høyre har truet med politianmeldelser og hevder at komiteen støtter «massemordere», mens Morten Høglund fra FrP kaller KFI «fundamentalister».

Det som provoserer de reaksjonære er at KFI ikke nøyer seg med alminnelig fordømmelse av okkupasjonen av Irak, men klart går ut med støtte til motstandskampen og krever slutt på den aktive norske NATO-opplæringa av irakiske kollaboratører. Komiteen har igangsatt innsamling av penger til medisiner som skal gå til motstandskontrollerte områder. Forsøk på å stemple solidaritetskomiteen og dens aktivister som støttespillere for «terrorister» faller på sin egen urimelighet. Den dominerende irakiske motstandsbevegelsen, der blant annet Iraks patriotiske allianse inngår, har fordømt gisseltakingene og moskéattentater som ekstreme islamistiske utgrupper står bak. Disse gruppene står i høyden for 10-15 prosent av de militære angrepene. De er overhodet ikke representative for den breie motstandsbevegelsen.

KFI setter motstandskampen i Irak i nær sammenheng med den internasjonale motstanden mot USAs streben etter verdenshegemoni. Det er et logisk og konsekvent anti-imperialistisk standpunkt.

ML-gruppa Revolusjon støtter aktivt opp om komiteen for et fritt Irak. Irak utgjør i dag første frontlinje i kampen mot USA-imperialismens anstrengelser for å underkue verdens land og folk. Det irakiske folket fører en kamp på vegne av oss alle. Det minste vi kan gjøre, er å vise aktiv solidaritet.

I MEDIA: Komiteen for et fritt Irak aksjonerte i Oslo foran «valget» i Irak i januar. Lars Akerhaug blir her intervjuet av NRK Lørdagsrevyen. **Foto:** KFI/Revolusjon

Jeg vil bli medlem av Komiteen for et fritt Irak

NAVN

ADRESSE

POSTSTED

Komiteen for et fritt Irak
Boks 21 I Sentrum, 0103 Oslo

frittirak@gmail.com

Du kan betale også kontingenten (kr 50/100) direkte til konto nr 0539.34.41781

USA brukte napalm og gass i Falluja

Tjenestemannen Dr. Khalid ash-Shaykli ved helsedepartementet i Bagdad la på en pressekonferanse fram resultatet av undersøkelser av helsesituasjonen i Falluja etter amerikanernes smadring av byen i november 2004. ash-Shaykli sa at de hadde funnet rester av flere forbudte kjemikalier, blant annet sennepsgass og nervegass.

På spørsmål om det også var funnet spor etter taktiske atomvåpen, ville ash-Shaykli «absolutt ikke utelukke bruken av kjernefysiske og kjemiske substanser, ettersom alle former for liv ble utryddet i den byen. Jeg kan også meddele at vi fant dusinvis, om ikke hundretalls, løshunder, katter og fugler som omkom som følge av disse gassene».

– Største kultur-katastrofen siden 1258

– Invasjonen av Irak er den største kulturkatastrofen siden 1258 da Djengis Khan ødela Bagdad, sier den venezuelanske forfatteren og kultureksperten Humberto Márquez til IPS: «En million bøker, 10 millioner dokumenter, og 14.000 arkeologiske kulturgjenstander har gått tapt i den USA-leda invasjonen og påfølgende okkupasjonen av Irak.»

Amerikanske og andre lands soldater stjeler fortsatt kulturskatter, som de selger over grensa til Jordan eller Kuwait.

Iran fordømmer FNs dobbeltmoral

I en tale til FNs menneskerettighetskommisjon UNHRC, fordømte Irans viseutenriksminister Gholamali Khoshroo det han kalte «dobbeltmoral» og «politisering av menneskerettighetene». Han viste konkret til at UNHCR fullstendig ser bort fra USAs dokumenterte krenkelser av menneskerettighetene i **Abu Ghraib**, i **Falluja** og ved **Guantanamo-basen**.

Også statsministeren i Jemen beskylder USA for å «tale med to tunger».

Minst 108 fanger har dødd i amerikansk varetakt i Afghanistan og Irak.

Iraks uniformerte panserdemokrati

I DAGBLADET mandag 21.02.2005 tildeler Torbjørn Røe Isaksen fra Unge Høyre «den venstreradikale del av fredsbevegelsen» noen nyrespark. Heldigvis er de av det verbale slaget, og ikke av den korporlige typen som Isaksens demokratiske forbilder bedriver i det okkuperte Irak.

Noen fredsaktivister reiste til Irak i forkant av USAs ulovlige angrepskrig i 2003. Isaksen lurer på hvor de har blitt av, og konstaterer at det nå er helt andre som har overtatt oppgaven som menneskelige skjold; «men denne gangen bruker de uniform». Okkupantene er altså irakernes beskyttere mot vold og terror. Disse sivilbefolkningens velgjørere i uniform har siden invasjonen massakrert rundt 100.000 irakere. En hel by som Falluja har de lagt i grus og ruin, politiske motstandere «forsvinner» og blir torturert på det mest bestialske.

Med et sånt utgangspunkt er det ikke til å undres over at Isaksen er henrykt over den demokratiske prosessen som skal være innledet i Irak. Men det såkalt frie valget 30. januar var en farse, kontrollert av okkupantene fra A til Å. Velgerne visste knapt hvem kandidatene var. Ingen vet hvor mange velgere som ble nektet, eller ikke torde, å registrere seg. Og ingen vet hvor mange som gikk til urnene under trusler om at de ellers ville miste matrasjonene.

Da var det berykta «valget» i Sør-Vietnam, gjennomført mens krigen sto på som verst i 1967, en større suksess sett med amerikanske øyne. *The New York Times* kunne den 4. september 1967 fortelle sine lesere: «USA oppmuntret av valg i Vietnam: Myndighetene melder om 83% deltakelse til tross for Vietcong-terror». Et vellykket valg, skrev NY Times videre, «har lenge vært ansett som en hjørnestein i president Johnsons politikk for å fremme utviklingen av konstitusjonelle prosesser i Sør-Vietnam». Ringer det noen bjeller?

Ayatollah al-Sistani utstedte en *fatwa* til sine undersåtter om at det var en religiøs plikt å stemme; for å få okkupantene ut. Kravet om en tilbaketrekingsdato for okkupasjons hæren sto øverst på valgmanifestet til Den forente irakiske sjia-alliansen (UIA). Alliansens knusende seier over quislingen Allawi viser at sjia'ene stemte for å få slutt på okkupasjonen. President Bush og forsvarsminister Rumsfeld har imidlertid gjort det tindrende klart at noen tilbaketrekning er uaktuell på et par års sikt. Om noen måneder, når folkets tålmodighet tar slutt, vil både Sistani og amerikanerne stå overfor nye prøvelser. Og enda flere irakere vil bli lydhele overfor Moqtada al-Sadr og andre sjialederes oppfordringer til mer aktiv motstand.

«Amerikanerne gikk til angrep på Irak uten FN-mandat, og er fortsatt avgjørende for sikkerhetssituasjonen i landet», forklarer Røe Isaksen. Slik kan det jo også sies! Etter den tyske invasjonen av Norge 9. april 1940 var *Wehrmacht* også temmelig avgjørende for sikkerhetssituasjonen, skjønt norske patrioter nok ville formulert det annerledes.

Ifølge Unge Høyre og Røe Isaksen har den venstreradikale delen av fredsbevegelsen, hvilket formodentlig inkluderer *Komiteen for et fritt Irak*, kamp mot USA og Vestens imperialisme som altoverskyggende agenda. Andre får tale for seg. Vi for vår del gjør ikke annet enn å hevde et folks FN-nedfelte rett til å verne om sin suverenitet og selvbestemmelse imot internasjonale røverstater, også med våpen i hånd. Dette gjaldt for Norge i 1940-45 som det gjelder for Irak i dag.

Historien har kjent mange røverstater, men i virkelighetens verden av i dag er USA den fremste av dem alle. Påstanden bekreftes hver gang Bush, Negroponte eller Condoleezza Rice åpner munnen med nye trusler mot stater og folk som ikke underkaster seg Den amerikanske verdensorden, Iraks naboer Syria og Iran er aktuelle målskiver.

Forsvar av folkenes rett til uavhengighet og selvbestemmelse blir rent tomprat, hvis man ikke samtidig bekjemper den største konkrete trusselen mot denne retten – og støtter dem som kjemper innbitt for sin frihet og uavhengighet. Det minste vi kan gjøre er å samle inn penger til medisiner til de frigjorte områdene av Irak – og etter evne imøtegå okkupantenes mediepropaganda. Spesielt siden vi lever i et land som sender norske offiserer for å instruere irakiske landsforrædere i hvordan drive amerikansk krigføring med «lokalt» tilsnitt.

Lars Akerhaug og Jan R. Steinholt
Komiteen for et fritt Irak

EU – spydspiss for europeiske monopoler

EU presser hardt på for å få tilgang til verdens vannreserver.

Det lokkes med tilgang til EUs markeder for utviklingslandene og de minst utviklede landene (MUL). Motytelsen er at EUs store monopoler skal kunne utbytte vannforekomstene og vanddistribusjon i disse landene. Tanken er at EU skal sikre

stabile forhold for langvarig utnyttning av disse ressursene for europeiske selskap. En tanke som kanskje har dukket opp etter protestene i Latin-Amerika vedrørende følgene av privatisering av vannforsyningen. Det er lite ønskelig at utviklingslandene skal endre politikk – feks. gjennom valg av regjeringer som ønsker nasjonal råderett over vannet. Omtrent 5% av verdens vannressurser er privatisert – men europeiske selskap står bak hele 95% av

disse. Kamparenaen er forhandlingene rundt General Agreement on Trade and Services (GATS). MUL og utviklingslandene opplever selvfølgelig den underliggende trusselen om utestengning fra EUs jordbruksmarked som svært vanskelig. EU viser igjen sitt sanne ansikt. Det er ikke noe solidaritets- eller fredsprosjekt, men et redskap for europeiske selskap og europeisk imperialisme.

Banket opp av politiet i Tunisia

Advokaten og menneskerettighetsaktivisten Radhia Nasrawi slik hun så ut etter at tunisisk politi hadde påført henne nesebrudd og en rekke slag mot hodet og kroppen.

Ben Ali-regimet undertrykker enhver opposisjon – også solidaritetsmarkeringer med palestinerne.

Politiet i Tunisia gikk amok mot demonstranter som protesterte mot den israelske statsministeren Ariel Sharons besøk i landet i mars. Seks personer ble skadd, to av dem alvorlig, mens 36 ble arrestert. Tunisias progressive demokratiske parti, en av arrangørene, kunngjorde at den kjente menneskerettsaktivisten og advokaten Radhia Nasrawi and Mehdi Mebruk, et

medlem av partiet, var blant de som var blitt alvorlig skadd.

– Sharon, forsvinn

Regimet til president Zeynel Abidin Ben Ali hadde nektet opposisjonspartiene å holde et innendørs møte. Som følge av dette oppfordret Tunisias kommunistiske arbeiderparti (PCOT), det progressive demokratiske partiet, Det demokratiske forum for frihet og arbeid og Republikkens kongress folket til å demonstrere i gatene. Siden gikk politiet løs på massene som ropte «Sharon, forsvinn!».

Datter slått bevisstløs

Advokat Nasrawi (bildet) fikk stygge skader etter slag mot hodet, ansiktet og ryggen. Hun brakk nesa, mens datteren Nadia ble slått bevisstløs. De første klinikkene de oppsøkte, avviste å behandle Nasrawi etter polititrusler.

Hamma Hammami reddet av folkemassene

Politiet forsøkte også å gripe Hamma Hammami, Nasrawis ektefelle og talsmann for Tunisias kommunistiske arbeiderparti, som har sonet lange fengelsstraffer med tortur under Ali-regimet. Dette lyktes ikke for politiet, fordi folkemassene grep fatt i Hamma og dro ham ut av politiets klør.

Kjære abonnent

Sammen med dette bladet får du – noe forsinket – et nytt hefte i skriftserien. Det er et spesialnummer utgitt i samarbeid med Komiteen for et fritt Irak.

Trykking og utsending av blad og hefte koster penger, sjøl om all den redaksjonelle innsatsen er gratisarbeid.

Giro for fornyelse er vedlagt. Takk for at du betaler innen fristen!

Hvis du bruker nettbank, oppgi hva betalinga gjelder, eller ditt abonnentnummer.

REVOLUSJONS SKRIFTSERIE **10**

Brennpunkt IRAK

Revolusjon!

Cuba avskaffer US \$

Med virkning fra 15. november 2004 har Cuba avskaffet US dollar som gyldig valuta i landet. Dollaren ble innført som gyldig valuta på Cuba i august 1993. Denne viktige endringa i landets økonomi er et svar på USAs tiltak for å forhindre Cuba i å deponere dollar i utenlandske banker. USAs press mot utenlandske banker, bl.a. bøtelegginga av Sveits' største bank UBS, har skapt flere problemer for Cuba. Den 15. november 2004 ble derfor US dollars fjernet fra sirkulasjonen og erstattet med Cubas convertible peso.

(Kilde: CubaNytt)

Historisk valgseier i Uruguay

Den 31. oktober gikk venstre-koalisjonen Frente Amplio (Bred Front) seirende ut av valget i Uruguay. I hovedstaden Montevideo oppnådde alliansen hele 65 prosent. Sosialisten Tabare Vazquez blir dermed landets neste president. Fram til nå har de to borgerlige partiene Partido Nacional (tidligere Blanco) og Colorado delt makta seg i mellom. De hadde denne gangen alliert seg, men kunne ikke forhindre at deres maktmonopol ble brutt. I dagene før valget var gatene fulle av folk som demonstrerte til fordel for Frente Amplio. Den siste demonstrasjonen i Montevideo før valget talte 650.000 mennesker.

Over hele Latin-Amerika brer det sosiale opprøret seg. I Bolivia pågår i skrivende stund fortsatt maktkamp og demonstrasjoner for å tvinge president Mesa til å gå av. I Guatemala har tusenvis av demonstranter trosset politiet i forsøk på å hindre inngåelse av den mellomamerikanske USA-dominerte frihandelsavtalen CAFTA.

(Kilde: CubaNytt og Latin-Amerikagruppene)

Arbeidets parti i Iran

har avholdt sin tredje kongress. Kongressen gjorde viktige vedtak i forbindelse med den aktuelle situasjonen i Iran, blant annet når det gjelder korrupsjonen i regimet og privatiseringspolitikken. Også den imperialistiske okkupasjonen av Irak og virkningene for Iran var et viktig tema. Kongressen vedtok å gå inn for en aktiv boikott av presidentvalget i juni.

Se også neste side.

Attentat mot EMEPs partikontor

EN ATTENTATMANN kom lørdag 26. februar til Arbeidets Parti (EMEP) sitt sentrale partikontor og avfyrte skudd mot Çem Gurbetoglu, medlem av sentralkomiteens arbeidsutvalg i partiets ungdomsorganisasjon. Angriperen stakk av i bil. Kamerat Gurbetoglu ble bragt til sykehus.

– Angrepet på Arbeidets Parti følger andre angrep retta mot arbeiderne ved den statseide papirfabrikken SEKA og tobakksfabrikken TEKEL. De kommer ikke tilfeldig, men må sees i sammenheng med undertrykkinga av kampen for arbeid, brød

og frihet som foregår i Tyrkia; noen ganger ved hjelp av lovverket, andre ganger gjennom politiet og attentater, som i dette tilfellet, sier EMEP i en uttalelse.

Påstandene om at Tyrkia er i ferd med å bli demokratisert som ledd i EU-prosessen har versert i lengre tid. Dette attentatet, sammen med en rekke andre drap og attentater som mordet på den 12 år gamle kurdiske gutten Ugur Kaymaz, viser at dette er løgn og bedrag, understreker EMEPs sentrale arbeidsutvalg.

Landets herskeres oppfatning av demokrati grunner seg på å nekte kurderne de mest grunnleggende rettigheter, den består i å sette inn politi mot arbeiderne ved SEKA og TEKEL som slåss for å forsvare sine jobber og sitt levebrød og så videre.

Men disse metodene fra statens side vil aldri hindre EMEP i å fortsette sin kamp for arbeiderklassens interesser, og arbeidernes og folkets kamp vil bare tilta i styrke.

– Død over fascismen, frihet for folket.

Skitne trotskistangrep på Fillippinenes Kommunistiske parti

EN AV SKIKKELSENE bak Verdens sosiale forum, «globaliseringsaktivisten» Walden Bello, hevder at han er satt på ei «dødsliste» av det fillippinske kommunistpartiet FKP. Påstanden er ivrig gjengitt i en rekke trotskistiske publikasjoner verden over, og det er satt i verk ei internasjonal kampanje «til støtte for Bello». «Dødslista» viser seg å være et diagram over fillippinske organisasjoner, herunder utbrytere fra den nasjonaldemokratiske fronten NDF, og deres bånd til det internasjonale sosialdemokratiet og den internasjonale trotskismen, samt navnet på 15 sentrale personer i disse nettverkene. Verken mer eller mindre.

Walden Bello er ikke truet av FKP. Derimot er FKP i høy grad truet av det fillippinske regimet. FKP og New People's Army samt den Nasjonaldemokratiske fronten NDF, er forbudt. Partiets medlemmer og sympatisører i en rekke massorganisasjoner, blir truet, fengslet og drept av sikkerhetsstyrkene i landet. De har lenge stått på USAs terrorliste, og har de siste åra også blitt ført på EUs.

Partiet og ulike masseorganisasjoner som FKP deltar i, er hovedkrafta i motstanden mot landets regime og dets amerikanske støttespillere. Partiet fører en folkekrig, etter maoistisk oppskrift, for en

anti-imperialistisk og demokratiskfolkerevolusjon. De er landets viktigste kraft når det gjelder å fremme antikrigs- og antiglobaliseringsbevegelsens aktuelle politiske krav – som stopp for all fillippinsk støtte til krigen mot Irak.

FKPs grunnlegger Jose Maria Sison har i 36 år ført kamp mot regimet. I dag lever han i politisk eksil i Holland. Sison risikerer utlevering til USA, som er personlig oppført på USAs terrorliste. Det er han, ikke Bello, som står på ei dødsliste.

Derfor må en lure på hva beveggrunnene er for denne bakvendte kampanja fra Bello og trotskistene, rettet mot FKP og Sison. Særlig i en situasjon der det pågår forhandlinger mellom regimet i Manila og NDF, tilrettelagt av norske myndigheter. Er det snakk om ren og skjær bevisstløshet, har det røtter i planta amerikansk desinformasjon – eller er det hele et forsøk på å diskreditere alt som smaker av kommunisme og isolere venstrekreftene i antiglobaliseringsbevegelsen ved å gi indirekte støtte til USAs reaksjonære påstand om at FKP er en «terroristorganisasjon» og Sison en farlig terrorist?

Se også www.philippinerevolution.org

Arbeidets Parti i Iran om kampen i Irak

Arbeidets Parti vedtok på sin kongress blant annet en uttalelse om situasjonen i nabolandet i Irak.

– Vårt parti støtter motstandskampen som føres av Iraks folk som forsvarer sin uavhengighet og territoriale integritet, og som har sørget for at USA-imperialistene og deres allierte befinner seg i ei alvorlig krise. Vårt parti ser på den modige kamp folket i Irak fører som del av den anti-imperialistiske kampen som folk over hele verden fører for å svekke USA-imperialismen, og det er etter vår mening oppgaven til alle kommunister, progressive og frihetselskende folk i verden å støtte de progressive revolusjonære og antikoloniale kampene. Vårt parti krever betingelsesløs tilbaketrekning av alle okkupantene, og mener at første trinnet for å forme en nasjonal, uavhengig, og demokratisk regjering i Irak er at alle de imperialistiske bandittene kastes ut fra landet. Vårt parti fordømmer farsevalget i Irak som mangler enhver legitimitet og er utført av en kolonial marionettmyndighet under militær unntakstilstand. – Vårt parti forsvarer den væpna kampen det irakiske folket fører mot okkupantene og deres store og små seire, og vi fordømmer alle forsøk på å splitte opp Irak slik som USA-imperialistene og de israelske sionistene ønsker. Vårt parti fordømmer de kurdiske nasjonalsjåvinistene anført av Barzani og Talebani, det falske «Iraks Kommunistiske Parti», «Det arbeider-kommunistiske parti av Irak», som er en grein av Mansour Hekmats latterlige sekt, og de religiøse organisasjonene og foreningene som samarbeider med de imperialistiske okkupasjonsstyrkene. Vi ser på disse kreftene som lakeier for imperialismen og sionismen. Erfaringen i Irak viser at kampen mot imperialismen er uatskillelig fra kampen mot nasjonal sjåvinisme, revisjonisme, trotskisme og økonomisme. Leve frigjøringskampen til Iraks folk mot imperialismen og reaksjon!

Sterkt forkortet utdrag av uttalelse fra kongressen til Arbeidets Parti i Iran (Toufan).

Den irakiske motstandsbevegelsens program

I mediene – til og med på «venstresida» – hevdes det at at den irakiske motstandsbevegelsen ikke har noe program utover å slåss mot amerikanerne, og at den støtter terroraksjoner og gisseltakinger. Dette er rein løgn, noe dette utdraget fra et åpent brev fra Iraks Patriotiske Allianser viser.

Til alle våre brødre i hele verden

Den irakiske motstandsbevegelsen konfronterer den ulovlige og brutale sionistiske imperialistokkupasjonen av Irak. Vår motstand er legitim ifølge internasjonal lov og FN-charteret. Dette inkluderer retten til å gjøre væpnet motstand. Vi hevder vår rett til nasjonal selvvråderett og reell uavhengighet.

De forskjellige motstandsgruppene i Irak har dannet et nettverk for å nå sine mål. Dette målet ble klart slått fast i det politiske programmet som ble erklært etter frigjøringen av Falluja i april i år (2004). Programmet til den irakiske motstandsbevegelsen er som følger:

- 1. Få slutt på okkupasjonen og frigjøre landet**
- 2. Overgangsfase på to år**
- 3. Et forent Irak – nasjonal samlingsregjering**
- 4. En irakisk grunnlov skrevet av irakerne selv**
- 5. Demokratiske regler**
- 6. Frie valg og full deltakelse av de forskjellige politiske partiene**

Som ledd i sin frigjøringsstrategi, angriper den irakiske motstanden okkupantene og deres institusjoner, samt de som bistår dem med mat, olje og andre forsyninger. På den andre sida forhindrer motstanden

okkupantene fra å gjøre bruk av olja som et politisk middel.

Skoler, kirker, moskeer og andre sivile plasser har aldri vært mål for den irakiske motstanden. Dessuten må vi være kritiske og forsiktige overfor kidnapping og drap på utlendinger som arbeider i Irak. Motstanden tjener ingenting på å angripe folk som Margaret Hassan, de to Simonaene eller andre. Disse handlingene blir utført for å diskreditere vårt folks rettmessige motstand.

Den irakiske motstanden har påført okkupanttroppene høye tapstall og materielle skader. Motstandssoldatene frigjorde 30 byer; dermed skapte de gunstige forhold for motstandskjemperne gjennom å skape dødssoner for okkupantstyrkene og deres medløpere.

Den irakiske motstandsbevegelsen har slått tilbake den spanske imperialismen og har tvunget ni andre okkupanter/allierte land ut av landet; Nederland, Ungarn og Polen forlater Irak neste år.

Den irakiske motstandsbevegelsen har drevet ut utplyndringsbedrifter, såkalte kontraktører og gjenoppbyggingsselskap, fra Irak.

Den irakiske motstandsbevegelsen har løftet den globale motstanden ved å slå tilbake USA-imperialismen i Fallujah, As-Samawa, Najaf og andre irakiske byer.

Den heroiske motstanden i Irak har isolert USA og Storbritannia, og har inntil videre hindret dem i å gå videre i «krigen mot terror» mot Syria, Cuba og Nord-Korea.

Motstanden i Irak er det irakiske folkets motstand. Den består hovedsaklig av de største politiske gruppene: Patriotene, islamistene og pan-arabiske grupperinger. Med dette vil vi vektlegge at vår motstand har en antiimperialistisk karakter, med islamske og patriotiske elementer.

Leve den irakiske motstanden!

I solidaritet,

Nada Al-Rubaiee
på vegne av Iraks Patriotiske Allianser.

0530 27 63498

Dette er ingen hemmelig kode, men en oppfordring om at du setter inn et støttebeløp på kontoen til Revolusjon. Takk, kamerat!

Tvillingkonseptet «antimonopolistisk folkestyre»

Borgerlig-parlamentarisk runddans

Teoriene om antimonopolistisk demokrati og sosialistisk folkestyre er to varianter av reformismen, sjøl om de poserer som revolusjonære.

Revolusjon har tidligere kritisert begrepsstilsløringa som ligger i tesene om «sosialistisk folkestyre» og «sosialisme nedenfra»¹, som spesielt er fremmet av Rød Ungdom (RU) og Sosialistisk Ungdom (SU).

I det følgende skal vi se om det finnes et slektskap mellom visjonen til det vi for enkelthets skyld kaller de nye «folkesosialistene», og den revisjonistiske antimonopolistiske strategien – som i en mannsalder er blitt forfektet av NKP og den krustsjovistiske strømninga som partiet er en del av.

Klassedemokrati

Demokrati, antimonopolisme og folkestyre er honnrørd som alle kan trykke til sitt

bryst, også kommunister. Men som enkeltstående begreper gir de liten mening. Tømt for klasseinnhold er de alle forenlige med det borgerlige demokratiets idealer. Kommunistene må derfor gjenta igjen og igjen at så lenge vi lever i et classesamfunn, så kan vi bare og uten unntak snakke om **klasse-demokrati**, der den herskende klassen alltid definerer demokratiet «i sitt bilde». Demokrati for en klasse forutsetter diktatur for en annen klasse.

Under kapitalismen forsvarer marxist-leninistene sjølsagt de borgerlig-demokratiske frihetene, og kjemper også for å 'utvide' dem hvis mulig. Ikke for å *forbedre* kapitalismen, men for å utvikle arbeiderklassens kampkraft og for å underlette forberedelsene til *avskaffing av kapitalismen* gjennom revolusjonen.

Fornyelse og utvidelse av det borgerlige demokrati

I et forsøk på å avgrense seg fra det klassiske borgerlige demokratibegrepet, forklarer teoretikerne for antimonopolis-

tisk demokrati og sosialistisk folkestyre at hva de ønsker er en *fornyelse* og *utvidelse* av demokratiet. NKP sier det slik:

«I kampen for sosialismen må arbeiderbevegelsen og dens forbundsfeller først begrense og deretter bryte monopolkapitalens makt og fornye og utvide demokratiet på alle viktige områder av samfunnslivet.»²

Og her er folkestyrevisjonen:

«...føremålet for den sosialistiske revolusjonen er å *utvida* det borgerlige demokratiet kraftig, ikkje å 'knusa' det.»³

Utsagn som disse er uttrykk for at marxismens syn på staten som en klassestat og demokratiet som et klassesamfunn – at alle deler av samfunnets overbygning nødvendigvis har et klassestempel – er fullstendig kastet over bord.

1. Overgangen til sosialismen

Tilsynelatende går det et skille mellom NKPs antimonopolistiske strategi på den ene sida og det vi for enkelthets skyld

kaller «folkesosialistene» på den andre når det gjelder overgangen til et sosialistisk samfunn, mens den «sosialismen» de begge står igjen med er til forveksling likt et borgerlig demokrati. Når vi gransker tingene litt nærmere, viser det seg imidlertid at også *strategien* i bunn og grunn er sammenfallende. Også dette er logisk, ettersom målet – et mer fullkomment (borgerlig) demokrati – er det samme.

Antimonopolistisk parlamentarisme

Hvis vi forstår det antimonopolistiske demokrati som en kamp til forsvar for demokrati og kamp mot monopolene, så kan vel alle istemme. Men innholdet i dette begrepet er et annet. Det er ledd i en strategi som angivelig skal lede fram mot sosialismen, ved at man litt etter litt vingeklipper monopolenes makt gjennom lovverk og skrittvis innfører økonomisk demokrati.

Teorien om den antimonopolistiske strategi er en videreføring av tesene om fredelig overgang til sosialismen som

BAKGRUNN

Revisjonistenes teori om den anti-monopolistiske strategi

Teorien om det antimonopolistiske demokrati, den såkalte «antimonopolistiske strategi», ble utviklet i 1960-70-åra av de krustsjovistiske partier. Kort fortalt er den en «strategi» for overgang til kommunismen via to (eller flere) trinn. Overgangssamfunnet mellom kapitalismen og kommunismen; sosialismen (proletariatets diktatur), blir i denne «strategien» supplert med ett ekstra trinn som en erstatning for revolusjonen.

Denne to-trinns-strategien ble endelig vedtatt som generallinja for de krustsjovistiske partiene på en konferanse i Moskva i 1969, men hadde sitt utspring i kontrarevolusjonen i Sovjetunionen som fant sted etter Josef Stalins død i 1953.

«Den antimonopolistiske strategi» og de andre krustsjovistiske tesene hadde det til felles at de alle var skreddersydd for å forsvare kontrarevolusjonen og Sovjets forvandling til imperialistisk supermakt.

Den «fredelige sameksistens» ble under Krustsjov gjort til hovedlinja i de sosialistiske landenes utenrikspolitikk. Man søkte forsoning med imperialismen og forkynte en «fredelig kappestrid» mellom den sosialistiske og den kapitalistiske verden. Intensjonen skulle være at sosialismen skulle utkonkurrere kapitalismen på produksjonens område. Tanken var at hvis sosialismen beviste sin overlegenhet i denne kappestriden med kapitalismen, ville man lykkes med å vinne både små-

og storborgerskapet. På denne måten ville monopolistene bli isolert.

Revolusjonær kamp i kapitalistiske land ble dermed sett på som farlig fordi den ville bringe de vaklende mellomlagene over på de reaksjonæres side. Arbeiderklassen skulle i stedet arbeide for å svekke monopolene gjennom deltakelse i de borgerlige regjeringene. Veien til sosialismen skulle nå gå via en mellomfase; et *antimonopolistisk demokrati* der arbeiderne skulle overta det borgerlige parlamentet og gradvis ta over posisjonene i næringslivet og i den borgerlige staten, og svekke monopolene gjennom nasjonalisering av kapitalen.

Nikita Krustsjov (her sammen med utenriksminister Andrej Gromyko) var tidlig ute med «hele folkets stat».

ble lansert på 50-tallet (se egen ramme). Det antimonopolistiske demokrati bygger på illusjonen om et mellomstadium hvor (den borgerlige) staten reelt begynner å tjene, og skrittvis erobres av folket.

NKP uttrykker det på denne måten i sitt program:

«For å kunne begrense og deretter bryte monopolkapitalens makt og utvide demokratiet, må det gjennomføres gjennomgripende demokratiske reformer som knytter kampen for demokratiet sammen med kampen for sosialisme.» /.../ Dette er reformer som er rettet mot monopolkapitalen. Storparten av det arbeidende folk må mobilisere til bevisst kamp for slike reformer. De fører ikke ut over grensene for kapitalismen. Men en rekke av de demokratiske reformene, som trinn i en fast strategi rettet mot monopolkapitalismen, kan trappe opp klassekampen. De fører klassekampen fram til den grense der grunnleggende omveltninger tar til, og som vil være innledningen til den sosialistiske revolusjonen. I motsatt fall gjenreises monopolkapitalens makt.»⁴

Her skal man ikke la seg lure av formuleringer som «innledningen til den sosialistiske revolusjonen», for omveltningen foregår nemlig fredelig og gjennom Stortinget, som 'endrer klassekarakter':

«Stortinget kan forandre klassekarakter ved en omfattende massebevegelse for demokratisk medbestemmelse og kontroll i

samfunnslivet. Folkealliansen, som erobrer flertallet i Stortinget, vil endre Stortingets klassekarakter. Styrkeforholdet mellom borgerskapet og det arbeidende folk blir endret. Den parlamentariske kampen og arbeidet i Stortinget vil få en annen og ny betydning.

Folkeregjeringen vil støtte seg på et flertall i Stortinget, og den utenomparlamentariske aktivitet som organisasjonene til arbeiderne, bøndene, fiskerne, de intellektuelle, kvinnene, ungdommen og andre demokratiske krefter utfolder. En gjennomgripende, revolusjonær omforming tar til. De sentrale posisjoner i næringslivet, statsapparatet og de opinionsdannende organene går over på folkets hender. Alle avgjørende stillinger i statsapparatet besettes med personer som fullt og helt slutter opp om folkemakten.

/.../ Denne statsmaktens hovedoppgave er å overvinne monopolenes herredømme og skape et reelt demokrati, et virkelig folkestyre./.../

Fredelig overgang til sosialismen

Den revolusjonære prosessen må gå videre. Folkealliansen som skapes, gir stor nok overvekt for arbeiderklassen og dens forbundsfeller til å holde de antidemokratiske kreftene i sjakk uten anvendelse av væpnet makt.» (samme sted, kursiv i originalen.)

Eksemplet Chile

Her dreier det seg som vi ser om å innføre det antimonopolistiske demokratiet, og deret-

ter sosialismen, når monopolene er tilstrekkelig svekket, ved hjelp av stemmeseddelen. Det er en teori om den parlamentariske vei til sosialismen som er forsøkt før, av president Allende i Chile, der det hele endte i et fascistisk blodbad.

Når strategien retter seg bare mot monopolkapitalen i første omgang, begrunnes dette med at Norge er «kommet inn i sitt statsmonopolistiske slutttrinn»⁵, pga. sammensmeltinga av stat og monopolkapital.

Denne viktige observasjonen burde logisk føre til den praktiske slutninga at kampen må rette seg like mye mot den moderne monopolkapitalens siamesiske tvilling, statsmaskineriet og statsorganene som er styrt og kontrollert av monopolenes interesser. Programmet konkluderer imidlertid *motsatt*: Først skal monopolene nøytraliseres gjennom statlige forordninger og lovverk, deretter skal man erobre folkemakt i Stortinget – altså en slags erobring av monopolkapitalens politiske, juridiske og administrative festningsverk «innenfra».

Det unngåelige spørsmålet blir jo hvem som skal sikre «kontroll og styring med kapitalkreftene» hvis borgerskapet fortsatt har politisk kontroll i staten.

Chile 1973 burde ha begravd «den antimonopolistiske strategi» en gang for alle. Det har aldri skjedd at den borgerlige statens egne institusjoner og organer kan brukes til å demontere de samme organene og det økonomiske systemet den selv samme staten er bygd på.

Revolusjonær reformisme

Den oppmerksomme leser vil nå si: Stopp en halv! Mens NKP snakker om en to-trinnsstrategi og parlamentarisk overgang til sosialismen, så går RU, RV, AKP og SU inn for en sosialistisk revolusjon!

Nåja. Dette er hva for eksempel det erklært revolusjonære Sosialistisk Ungdom (SU) sier om saken:

«Fordi SU er mot kapitalismen og for å innføre [et slikt] folkestyre er SU en revolusjonær organisasjon. Det betyr ikke at vi er for et voldelig opprør eller et væpnet kupp i Norge. Den revolusjonen vi kjemper for er en fredelig og demokratisk forandring hvor vanlige mennesker tar makten over sine egne liv tilbake fra kapitalistene. Det vil være demokrati i praksis.»⁶

NKP snakker om 'revolusjonær omforming' mens 'revolusjon' i SU-terminologi betyr «en fredelig og demokratisk forandring». Man kan jo kalle dette språklig fornyelse. Men i all normal terminologi er en revolusjon ikke rett og slett omforming eller forandring; det er en dramatisk masseomveltning, en gjennomgripende forandring.

Rød Valgallianse (RV) er tydeligere på at «skal det bli mulig å skape et helt nytt samfunn på et annet grunnlag enn i dag er det nødvendig med en revolusjon». Men også RV vil at «de positive sidene ved dagens borgerlige demokrati videreføres og utvikles ytterligere under sosialismen».⁷

2. Demokratiet under sosialismen

Om folkesosialistene er aldri så misfornøyde med det borgerlige demokratiet som de ønsker å «utvide», så viser det seg at de har enda større mistro til en sosialistisk statsmakt:

«1) I Norge er arbeiderklassen i flertall. Det store flertallet av befolkninga har ikke objektive interesser av å holde oppe den kapitalistiske utbyttinga. Hvis vi har valget mellom to "onder"; 1: at den politiske makta springer ut av et folkestyre der alle har stemmerett og ytringsfrihet, slik at også antisosialistiske meninger kan hevdes, og

fortsetter neste side

RV vil forhandle med AKP om sammenslåing

RV-LANDSMØTET gjorde vedtak om at den nye ledelsen skal innlede forhandlinger med AKP med sikte på sammenslåing. Vedtaket ble fattet med tilslutning fra delegater som også er medlemmer i AKP.

De såkalte RV-RV'erne har i mange år vært frustrerte over å ha et «parti i partiet», samtidig som AKP-erne mange steder utgjør RVs lokale ryggrad. Vedtaket er uttrykk for et gammelt ønske fra den anti-kommunistiske fløyen om å likvidere AKP.

Når også framtrepende AKP-ere stemte for et sånt vedtak, er det nok mest taktikk for å vinne tid og utsette konfrontasjonen – nok en gang. Vedtaket er samtidig et symptom på stemninger i et AKP som myldrer av intern ideologisk og organisatorisk uenighet, og hvor mange medlemmer er slitne av å måtte drive med to parallelle 'partiprojekter'.

PRINSIPFASTHET er ikke det som kjennetegner dagens AKP. Vårt stalltips er at

Notert

RVs valgresultat til høsten og de politiske og økonomiske gevinstene som eventuelt kommer ut av det, vil være utslagsgivende for hvordan «forhandlingsklimaet» blir.

REVOLUSJON er som alltid åpne for samarbeid og diskusjon med AKP-ere som fortsatt ser nødvendigheten av et ideologisk homogent kommunistisk parti på marxismen-leninismens grunn.

2) at staten får ubegrensa rett til å definere hva som er lovlig ytringer, er det ingen tvil om hva som er det største ondet. I de havarete sosialistiske forsøka er det nettopp staten, og statsmaktas "rett" til å undertrykke, som har knust demokrati og arbeidermakt.

Sosialismen vil aldri være enkel enveiskjøring, det vil være kronglete og motsigelsesfylt, og ingen personer eller partier er i stand til å ta alle de riktige beslutningene på egen hånd. Bare gjennom åpen politisk diskusjon og kamp kan folkemassene engasjeres og gjøre seg sjøl i stand til å styre. Det politiske demokratiet må bygges på full ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, hemmelige valg osv, mens det økonomiske demokratiet også innebærer ettertrykkelig forbud mot privat utbytting av andres arbeid. Dette er det sosialistiske folkestyret.»⁸

Logisk brist

Her savnes en indre logikk på flere nivåer. Folkesosialistene har definert full ytringsfrihet, stemmerett, organisasjonsfrihet, hemmelige valg osv. som absolutte forutsetninger for sitt politiske demokrati. Skal antisosialistiske meninger hevdes, må en forutsette at borgerskapet og deres partier (som jo skal være lovlig) må få ha egne medier med et eget distribusjonsapparat. I motsatt fall er det jo bare et liksomdemokrati, hvis vi skal følge folkesosialistenes egen logikk. Skal vi fortsatt ta dem på ordet, må vel dette bety at (den 'sosialistiske') staten skal finansiere

denne propagandaen, ettersom det økonomiske demokratiet «innebærer ettertrykkelig forbud mot privat utbytting av andres arbeid».

Dette økonomiske demokratiet kan bli svært kortlevd hvis et flertall i det politiske demokratiet vedtar å avskaffe det... Hvordan en samfunnsmessig økonomisk planlegging i 5-, 10- eller 30-års perspektiv skal kunne tenkes under disse rammebetingelsene, er ikke lett å skjønne.

Hva om arbeiderklassen blir «udemokratisk»?

De idealistiske tåpelighetene folkestyresosialistene vikler seg inn i er nærmest endeløse. Om vi tenker oss at en politisk framskreden arbeiderklasse bruker sin flertallsmakt konsekvent, må vi gå ut fra at dette er «udemokratisk». Hva om arbeiderklassen bestemmer seg for å sette en stopper for det den med rette oppfatter som sløsing med offentlige midler til fordel for borgerlig undergravingsvirksomhet? Eller om den reint ut krever forbud mot den slags propaganda og kontrarevolusjonære partier? Da har våre folkesosialister fått et nytt problem: arbeiderklassen forsvare sine sosialistiske landevinninger ved å undergrave «et folkestyre der alle har stemmerett og ytringsfrihet». Betyr det at sosialismen er død?

Folkesosialistene og de anti-monopolistiske demokratene ser på produksjonsforholdene

som et produkt av demokratiet, og forstår ikke at typen (og graden) av demokrati er en konsekvens av produksjonsforholdene. På idealistisk manér sjølstendig-gjør de begrepet «demokrati» som en overmenneskelig idealtilstand, upåvirket av noe så vulgært som kampen mellom samfunnsklassene.

De ulike teoriene som nå blir resirkulert (for alt sammen er egentlig eldgamle ideer i ny innpakning)

er etter egne utsagn forsøk på å komme på offensiven etter 90-tallets beinharde antikomunistiske og antisosialistiske offensiv. Nøkkelen skal være å bevise at «vi» er bedre, ærligere og mer konsekvente demokrater enn borgerskapet, og vi tar avstand fra rubbel og bit i sosialismens historie. I motsetning til hva de sjøl tror, har de dermed gjort nøyaktig det som borgerskapet forventer av dem: De har blodtappet marxismen og erstattet den med ei «systemkritisk» morallære om allminnelig flertall, rettferdighet, etikk og anstendighet.

Revolusjonær konstitusjonalisme

Trotskyistene i Fjerde Internasjonale sier rett ut at det de går inn for er en slags rød

parlamentarisme: «Enhver regjering – særlig en revolusjonær regjering – må gå av straks den får folkeflertallet imot seg. Sett i sammenheng kan vi kalle dette revolusjonær konstitusjonalisme».⁹

Dette er imidlertid ikke lenger et særtrotskyistisk syn. RU har gitt uttrykk for det samme:

«Et sosialistisk demokrati innebærer sjølsagt folkets rett til å velge sine ledere. Et revolusjonært parti som står i spissen for en revolusjon og deretter danner regjering må bøye seg for folkeflertallet hvis det mister tillit i valg. Selv om et slikt parti skulle mene at det er reaksjonære, kontrarevolusjonære krefter som kan komme til å ta over hvis det gir fra seg makta, er alternativet til å følge flertallet helt i strid med utviklinga av en virkelig

Fløyelsmykt

ALT I DENNE VERDEN er ikke hva det ser ut til. Fløyel er mykt og bløtt å ta på. Men svelger du det, blir du kvalt...

Borgerligheten er blitt begeistra for revolusjoner. Nærmere bestemt fløyelsrevolusjoner. Dette er oppstander hvor massene settes i bevegelse for vestlige interesser, gjerne imot de samme korrupte regimene som Vesten brakte til makta da Sovjetu-

nionens og Jugoslavias oppløsning sto på dagsorden. Vi har sett det på løpende bånd i Jugoslavia, i Georgia, Ukraina og Kirgisistan, hvor Vesten – og til dels Russland – skroter gamle medløpere.

Etter et drøyt tiår med ekstrem privatisering og sosial polarisering, er det skapt et stort og desperat filleproletariat av utstøtte, som kan manipuleres effektivt.

Kommentar

Regien er som regel godt samkjørt med de pro-vestlige delene av borgerskapet og intelligentsiaen i det enkelte land.

Resepten har vist seg effektiv. Med litt tilsetning av israelsk farmasi, er den også anvendt med hell på Libanon. Men som all medisin kan den ha 'uheldige bivirkninger': folkemassene vil høste viktige erfaringer om oppstand til bruk ved neste korsvei – den sosialistiske revolusjonen.

sosialisme. Alternativet til demokrati er diktatur, og det medfører å ta i bruk harde tvangstiltak for å undertrykke flertallets vilje.»¹⁰

AKPs leder Jorun Gulbrandsen følger opp, og går faktisk enda et skritt videre:

«Klassekampen fortsetter under sosialismen. AKP utvikla seg i opposisjon til den gamle stalinismen. Vi hevder at klassekampen fortsetter under sosialismen, at folk fortsatt må organisere seg i partier og ha en sterk fag- og kvinnebevegelse. Statsapparatet er en nødvendig, men samtidig konserverende makt. Et revolusjonært parti må derfor alltid være i opposisjon. Valgte representanter må kunne trekkes tilbake.»¹¹

Sjølsagt fortsetter klassekampen under sosialismen (noe Gulbrandsen burde vite at Stalin kraftig understreket). Den foregår helt uavhengig av hva det ene eller andre partiet måtte programfeste. Men for det revolusjonære partiet er det i følge AKPs leder et hellig prinsipp *alltid å være i opposisjon*. Da må vi spørre: Hvorfor kjemper man for å vinne statsmakta, endog gjennom en revolusjon, hvis man konsekvent skal være i opposisjon?

Borgerlig demokrati på vrangen

Med litt forskjellige nyanser ser alle de nevnte strømningene på den sosialistiske statsmakta som et borgerlig demokrati «på vrangen», ikke som et proletarisk klassesdiktatur. I dette

idealistiske verdensbildet er det altså slik at den ene regjeringa avløser den andre – hvert fjerde år sosialisme, de neste fire åra kapitalisme! Skulle de borgerlige partiene plutselig bli forsvarere av den sosialistiske(?) forfatninga og pent takke for seg når valgperioden var over?

Denne folkesosialismen bør arbeidsfolk for all del vende ryggen til. Den er en oppskrift på et hensiktsløst blodbad. Først skal arbeiderklassen gjøre forsakelser og ofre i en revolusjon, for deretter å (gjen)innføre et «ekte» konstitusjonelt demokrati etter borgerlig oppskrift!

Til sjuende og sist går den antimonopolistiske strategi og visjonen om et sosialistisk folkestyre ut på ett.

Sosialismens framtidssutsikter i Norge avhenger ikke av om borgerskapet beskylder de revolusjonære marxistene for å være tilhengere av diktatur. Det har borgerskapet bestandig gjort, helt fra Marx' dager, før, under og etter den russiske revolusjonen og fram til denne dag. Og det vil de sikkert fortsette med, uansett hvor mange lovsanger vi synger til demokratiet.

Det borgerlige demokratiet er i krise. Massene fester mindre og mindre lit til borgerskapets «folkevalgte organer», de vender dem ryggen. Det er nok å se på den fallende valgdeltakelsen og medlemsflukten fra partiene. I denne situasjonen er

det i beste fall forfeilet å konkurrere med borgerklassen om hvem som kan levere de beste demokratisk-konstitusjonelle varene. Oppgaven til de revolusjonære er ikke å forklare massene at vi trenger et utvidet demokrati, oppgaven til de revolusjonære er å forklare at den eneste måten å stoppe forverring av livsvilkårene, krig og elendighet er at arbeiderklassen tar samfunnsmakta fra snylterklassen. Oppgaven er å peke ut fienden og vise veien til hvordan snylterklassen skal feies av banen.

For borgerskapet vil sosialismen være et klassesdiktatur

Til forskjell fra den borgerlig-demokratiske kapitalismen vil sosialismen ikke late som om samfunnet er et demokrati «for alle». For *borgerskapet* vil sosialismen framstå som et klassesdiktatur. Demokratiet vil være forbeholdt arbeiderklassen og dens allierte, som suverent vil sette dagsorden når det gjelder så vel økonomien som omfanget av det politiske demokratiet. Mer presist: det vil ikke være «samfunnets flertall» i alminnelighet som setter rammene, det vil være arbeiderklassens flertall. Og dette samme flertallet vil også bestemme graden og omfanget av det politiske klassesdiktariatet i den konkrete historiske situasjonen man befinner seg i.

Noter

- ¹ Se **Revolusjon** nr 17 (2/1999) *Hva gjemmer seg bak begrepene?* og skriftserien marxist-leninistiske hefter nr 5: **Om folkestyre og proletariatets diktatur.**
- ² Fra NKPs program <http://www.nkp.no/prinsipp/prin6.html>
- ³ Magnus Marsdal i Klassekampen 2. juni 1998
- ⁴ Se note 2
- ⁵ Prinsippprogrammet til NKP, *IV Norges vei til sosialismen.*
- ⁶ *Sosialistisk Ungdom: Et virkelig folkestyre - sosialismen* <http://www.su.no/susaker.asp?id=69>
- ⁷ RVs prinsippprogram kap. 2
- ⁸ Kristine Nybø og Magnus E. Marsdal: *Fram for et sosialistisk folkestyre*, studiehefte fra RU 1999.
- ⁹ Forbundet Internasjonalen (FIN) sitt nettsted.
- ¹⁰ Del 2 av *En sosialisme for vår framtid*, Rød Ungdoms ideologiske grunnsyn, vedtatt på landsmøtet 2000.
- ¹¹ *Anger og lærdom* av Jorun Gulbrandsen, Røde Fane nr 5, 2000

Livsnnytersosialisme for frustrerte intellektuelle

MAGNUS MARSDAL og Bendik Wold er to journalister med felles bakgrunn fra blant annet avisa Klassekampen, som nå framtrer som selvoppnevnte ideologer for «Det tredje venstre». De forespeiler å levere et tidsmessig alternativ til det utlevde sosialdemokratiet og til den grimme 'stalinismen', der individet igjen settes i sentrum. Undertittelen «For en radikal individualisme» sier det meste om dette ideologiske prosjektet.

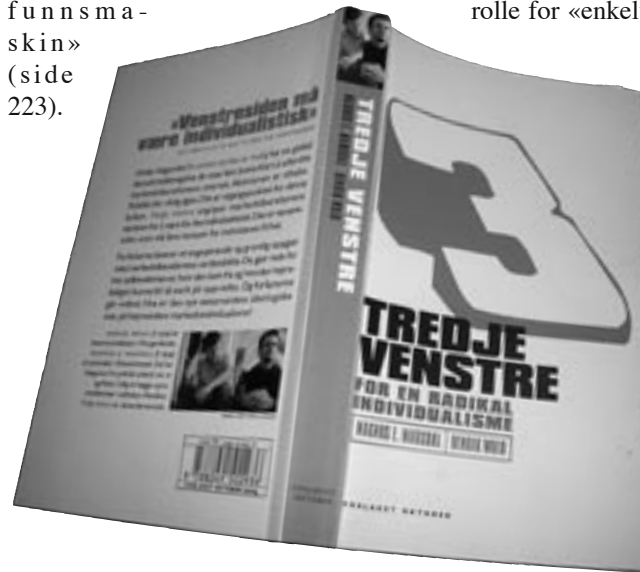
Det er ingenting i veien med sjølbildet: «*Det tredje venstre er ikke et generasjonsfenomen... Det tredje venstre kommer etter sosialdemokratiet. Etter marxismen-leninismen. Etter at visjonen om en god og allmektig stat har spilt fallitt. Vi er det som kommer etter sosialismens nederlag. Og vi må skape noe nytt.*» (side 225)

Dette nye består i en allianse mellom middelklassen (av intellektuelle) og de progressive delene av fagbevegelsen.

LA DET være sagt: Boka er lettlest og velskrevet. Den gir en nyttig gjennomgang av den liberalistiske offensiven de siste tjuetretti åra, og av hvordan denne gir seg uttrykk innafor både økonomi, litteratur, filosofi og i form av sosialde-kollektivisering. Den gir en instruktiv og god beskrivelse av sammenhengen og samspillet mellom nyliberalismen, postmodernismen og underholdningsindustrien.

Bokas optimistiske streng er tvunnet rundt de nye sosiale bevegelsene i alminnelighet, og nyforelskelsen mellom deler av Rød Ungdom og Sosialistisk Ungdom i særdeleshet, slik den særlig ytret seg i konferansen Manifest 2002. Her var det «Ikke mer hammer og sigd. Ikke mer av den militante og maskuline symbolikken, som roper etter

borgerkrig og disiplin. Men det røde hjertet: et symbol for menneskelighet, et alternativ til det nyliberalistiske markedssamfunnet og til drømmen om en allvitende sentralkomite som kan behandle mennesker som innsatsfaktorer i en velsmurt samfunnsmaskin» (side 223).

BISKOP STÅLSETT

kunne knapt ha uttrykt det bedre. Men han utgir seg ikke for å være formidler av noen form for marxistisk tradisjon.

Marsdal og Wold gjør seg derimot stor umake med å konstruere et bilde av 'individualisten' og ultrademokraten Karl Marx. Det er en grov tilsnikelse, for ikke å si falskneri, å framstille Marx på denne måten.

Riktignok påviser og fordømmer Marx den personlige ufriheten og fremmedgjøringa som kapitalismen påtvinger individet, og at kommunismen er frihetens rike. Men Marsdal og Wold «glemmer» at Marx samtidig understreket at veien til å vinne denne friheten går gjennom arbeiderklassens maktovertakelse i form av et tidsavgrenset klassesdiktatur. Dette historiske trinnet er ifølge Marx et absolutt vilkår for det klasseløse og frie samfunnet.

DET TREDJE VENSTRE observerer en rekke viktige og vesentlige fenomener og problemstillinger. Forfatterne har sikkert hatt gode intensjoner, også når de har heist en intellektuell kampfane for å frata høyresida og markedskreftene sin falske bannerførerrolle for «enkeltini-

urettferdigheten i en verden som lider under nyliberalismens og globaliserings svøpe. Samtidig ønsker man ikke å ofre de små privilegiene som et framskredent borgerlig demokrati kan tilby sin intelligentsia. Marsdal og Wold erkjenner intellektuelt at bare massenes kollektive samhandling kan føre til forandring; men frykten for individets disiplinerte underordning under et organisert klassekollektiv – frykten for å bli 'små tannhjul i et stort maskineri', for å sitere Lenins harsellas med opportunistene i *Ett skritt fram og to tilbake* – leder dem ut i en eksistensialistisk runddans. Det er nesten pinlig når forfatterne ikke er i stand til å se hvordan de sjøl viderefører de samme nyliberale og postmoderne trendene som de i forutgående kapitler har avkledd.

dividet». Men det visjonære svaret de kommer opp med lar seg 'tilfeldigvis' lett og beleilig kombinere med en urban *café latte*-livsstil: Det tredje venstre omfavner «livsnnytersosialismen» (side 161) samtidig som man tilkjennegir en generell skepsis til makt og autoriteter i alminnelighet (side 206).

Boka faller helt igjennom når den skal underbygge en postmoderne folkestyrevisjon med alminnelig snakk om massebevegelser, fritid, demokrati og individualisme, der forakten for og den manglende tiltroen til arbeiderklassen som den ledende sosiale krafta er dårlig gjemt. Her kan vi si oss enige med ett av forfatternes egne ti bud for den nye venstresiden: *Folk tror ikke på allmenne fraser om 'en annen verden'*.

DENNE BOKA beskriver den småborgerlige intellektuelles indignerte frustrasjon over

FORSØK PÅ å redusere Marx til Rousseau, gjør at man ender opp med de borgerlige revolusjonenes paroler om frihet og likhet. For 150 år sida var det veldig radikalt. Det tredje venstre anbefaler i virkeligheten å gjennomføre den borgerlige revolusjon på nytt, bare i forbedret utgave. Den som skal skape noe helt nytt, burde ha større ambisjoner – og større innsikt i arbeiderbevegelsens historie og i økonomiske og samfunnsmessige utviklingslover.

Les gjerne boka for å få innblikk i noen av strukturene og mekanismene i den moderne kapitalismens overbygning. Men glem enhver tanke om å finne noe nytt eller fornuftig når det gjelder veien fram mot et sosialistisk samfunn.

Magnus Marsdal og Bendik Wold: Det tredje venstre – for en radikal individualisme. Forlaget Oktober 2004.

Hvor kommer tankene fra?

SPØRSMÅLET om hvordan mennesket lærte å tenke – dvs. den evnen som først og fremst antas å skille oss fra dyra – har til alle tider opptatt både lek og lærd.

Av Svebo

Eldre tiders religiøse tro på at tenkeevnen er en gudegave, og dermed setter et absolutt skille mellom mennesket og alle andre levende vesener, har i nyere tid måttet vike for en vitenskapelig tilnærming.

Like lite som mennesket plutselig trådte fram i fullt ferdig tilstand, skapt av Gud, er tenkeevnen noe annet enn resultatet av ei utvikling som pågikk gjennom hundretusener av år. Etter hvert har arkeologer, paleontologer og antropologer avdekket spora etter utviklinga av språk og tanke hos mennesket.

De første menneskene

En gang for et par millioner år siden begynte en art menneskeaper å gå oppreist på to bein. Dermed fikk den hendene fri – dvs. fri til å brukes til nye oppgaver, til arbeid. Hendene utvikla seg deretter gjennom bruk til smidige redskaper som kunne utføre stadig mer kompliserte oppgaver. Hendene er ikke bare arbeidsredskaper, de er i utgangspunktet også produkter av arbeid.

Det eldste mennesket var et flokkdyr akkurat som sine apeliknende forfedre, altså et sosialt vesen. Sjølv utviklinga av arbeidet førte menneskene sammen i felles aktiviteter, og på et visst stadium fikk de behov for å snakke med hverandre. Utviklinga av blant annet strupehodet satte mennesket etter hvert i stand til å frambringe mer kompliserte lyder enn noe dyr kan prestere. Slik oppsto språket.

I neste omgang blei også hjernen og sanseapparatet påvirket av utviklinga av arbeidet og språket. Det skjedde blant annet ved at sansene blei skarper, særlig berøringssansen. Gjennom bruken og utviklinga av menneskehanden blei berøringssansen skjerpa til et nivå som ligger langt over apenes.

Spør man imidlertid videre hva nå tenkning og bevissthet er og hvor de stammer fra, så finner man at de er produkter av den menneskelige hjerne og at mennesket selv er et naturprodukt som har utviklet seg i og sammen med sine omgivelser.

Friedrich Engels

Språket gjorde bevisstheten klarere, og evnene til å abstrahere og trekke konklusjoner vokste fram. Også dyr kan kommunisere med lyder så vel som på andre måter, og de kan manipulere sanseinntrykk og følelser på en måte som i og for seg kan kalles tenkning. Men for de eldste menneskene dreide det seg om et kvalitativt sprang som definitivt skilte slekten homo fra dens apeliknende forfedre. Og menneskene skilte seg klart ut fra dyra.

Arbeidets betydning

Dyr har som nevnt evnen til å planlegge og kommunisere, og dermed også til en viss form for tenkning. Men dyra bruker miljøet slik det foreligger, mens menneskene bearbeider det for sine formål. I siste omgang er det arbeidet som skiller menneskene fra dyra.

Etter hvert begynte menneskene å leve i samfunn, en atferdsform som skilte seg klart ut fra apeflokkenes atferd. Den avgjørende forskjellen var arbeidet, det vil si den målbevisste innsatsen for å skaffe mat. I dette arbeidet blei det tatt i bruk redskaper, og i jakta på kjøtt blei det også utvikla samarbeid av gryende samfunnsmessig karakter.

Variierende levevilkår lærte også mennesket å utvikle nye former for tilpasning – ved å lage klær mot kulda, ved å dyrke jorda og holde husdyr. Menneskesamfunnet, slik vi kjenner det fra den aller eldste delen av historisk tid, vokser fram.

Hvor kommer overtro fra?

Etter hvert som språket og hjernen utvikla seg, begynte menneskene å tro at tankene deres var opphavet til handlingene, og ikke omvendt. Dette «idealistiske» synet utvikla seg videre, og førte blant annet til at noen filosofer (særlig Platon) bygde verdensanskuelsen sin rundt det.. Platons filosofi hevder at ideene – begrepene – er den egentlige fattbare verden, og at virkelighetens gjenstander og hendelser bare er et gjenskinn av ideene.

Det idealistiske synet har vært framherskende i tusener av år,

først og fremst gjennom religionen, og spesielt i Europas middelalder. Da skulle Gud, dvs. religionen, være den eneste kilden til kunnskap og innsikt om universet, og idealismen dominerte all kultur, vitenskap og tenkning. Middelalderen var derfor en gold periode for utviklinga av vitenskap og teknikk.

I de siste 500 åra har utviklinga av arbeidets produktivkrefter og dermed også vitenskapen ført til ei progressiv undergraving av det idealistiske synet. Vitenskapen har i stigende grad vært opptatt av å utforske hvordan fenomenene faktisk oppfører seg i virkelighetens verden, og har tatt i bruk eksperimentelle metoder for å finne lovene for bevegelse og forandring.

Men den idealistiske og religiøse overtro henger i og er ikke lett å knekke. Et velkjent eksempel fra forrige århundre er den berykta «apeprosessen» i USA i 1925, da en skolelærer blei bøtelagt etter å ha fortalt elevene om Darwins utviklingslære. Og helt nylig kasta en amerikansk professor fram en teori om en slags «genetisk berøring av Gud» som opphav til tenkeevnen: For 40 000–50 000 år siden skulle det ha skjedd en mutasjon hos mennesket slik at vi blei i stand til å tenke mer kreativt enn før. Men nye arkeologiske funn har allerede rivi bort grunnen under dette siste religiøse tankespinnet.

Den marxistiske dialektikken

Det store gjennombruddet i vitenskapelig tenkning kom med den marxistiske dialektikken. Best kjent er den historiske materialismen, som imidlertid bare er et spesialtilfelle av den dialektiske materialismen, anvendt på menneskelige samfunnsforhold. For dialektikken gjelder for all materie i universet, for de naturvitenskapelige fenomenene som for de samfunnsvitenskapelige. Som Marx uttrykte det: Dialektikken er «vitenskapen om de generelle bevegelseslovene, både for den ytre verden og for menneskets tenkning».

Og Engels besvarer spørsmålet i denne artikkelen slik: «Spør man imidlertid videre hva nå tenkning og bevissthet er og hvor de stammer fra, så finner man at de er produkter av den menneskelige hjerne og at mennesket selv er et naturprodukt som har utviklet seg i og sammen med sine omgivelser. Da sier det seg selv at den menneskelige hjernes produkter som jo i siste instans også er naturprodukter, ikke motsier men tilsvarer den øvrige natursammenheng.»

Det 10. plenum i Den internasjonale konferansen av marxist-leninistiske partier og organisasjoner avholdt i Ecuador

Den internasjonale konferansen av marxist-leninistiske partier og organisasjoner var i vinter samlet i Quito, Ecuador.

Det skjedde ti år etter at den såkalte Quito-erklæringa ble vedtatt. Dette dokumentet er den felles plattformen for bevegelsens partier og organisasjoner (finnes i serien marxist-leninistiske hefter).

ML-gruppa Revolusjon hadde denne gang ikke anledning til å være representert.

Uttalelser fra konferansen

Det ble vedtatt en rekke uttalelser, solidaritetserklæringer og hilsener:

1. Om imperialistenes prosjekt i Midtøsten
2. Erklæring til støtte for det palestinske folkets kamp
3. Resolusjon om Vest-Sahara (til støtte for POLISARIO)
4. USA-imperialistene ut av Irak, stopp den imperialistiske krigen
5. Resolusjon mot «frihandelsområdet» ALCA (Area de Libre Comercio de las Americas), et latin-amerikansk 'EEC'
6. Resolusjon om situasjonen i Elfenbenskysten

7. Nei til den reaksjonære europeiske Grunnloven! Leve den internasjonale solidariteten! (se egen ramme)
8. Hilsen til kongressen til Arbeidets Parti i Iran (se omtale annet sted i bladet)

I tillegg vedtok konferansen en omfattende resolusjon omkring situasjonen i Venezuela. Noen av resolusjonene vil bli lagt ut på www.revolusjon.no når de foreligger i norsk oversettelse.

Nei til den reaksjonære europeiske Grunnloven!

Leve den internasjonale solidariteten!

DEN EUROPEISKE UNION har tatt nok et skritt for å bygge ei supermakt som konkurrerer med den amerikanske imperialismen og som truer folkene i de nykoloniale landa, spesielt i Afrika.

I **ET EU** som nå er utvidet til 25 land, har prosessen for å ratifisere Grunnloven blitt satt i gang. Det er en grunnlov som bekrefter den nyliberale karakteren til dette prosjektet som tjener planene til de store monopolene.

DETTE ER et nytt steg etter opprettelsen av Det indre markedet og innføringa av euroen. Hensikten er å styrke splittelsen mellom arbeiderne, å presse ned lønningene, å organisere den allmenne likvideringa av faglige og sosiale rettigheter og å viderføre privatiseringsoffensiven.

GRUNNLOVEN har ambisjoner om å gi EU den militære kapasiteten som trengs for å sikre de økonomiske interessene til de europeiske monopolene verden over.

GRUNNLOVEN konsentrerer den politiske makta i hendene på borgerskapet i de store imperialistiske landa. Den er en trussel mot folkenes demokratiske rettigheter.

DEN FOLKELIGE motstanden mot denne grunnloven er under utvikling i alle europeiske land.

SAMMEN MED arbeiderklassen og folkene i Europa sier vi nei til monopolene og de reaksjonæres Europa.

Partiene som deltok

- Brasils Revolusjonære Kommunistiske parti (PCR)
- Chiles kommunistiske parti – Proletarisk Aksjon (PCAP)
- Arbejderpartiet kommunisterne (APK), Danmark
- Colombias kommunistiske parti (Marxist-Leninistisk)
- Arbeidets kommunistiske parti PCT (Den Dominikanske Republikk)
- Ecuadors marxist-leninistiske kommunistiske parti (PCMLE)
- Frankrikes kommunistiske arbeiderparti (PCOF)
- Arbeidets Parti i Iran (Toufan)
- Mexikos Kommunistiske Parti (ML)
- Den kommunistiske organisasjonen Oktober (Octubre), Spania
- Tyrkias revolusjonære kommunistiske parti (TDKP)
- Øvre Voltas revolusjonære kommunistiske parti (Burkina Faso)

Flere partier var forhindret fra å delta av praktiske, økonomiske eller sikkerhetsmessige grunner.

PCMLE var i vinter også vertskap for seminaret «Revolusjonens problemer i Latin-Amerika», som blir avholdt hvert år i Quito med en lang rekke revolusjonære partier og organisasjoner fra hele Latin-Amerika og andre land som deltakere.

Dumskallenes president?

Frankrike går til avstemning om EU-grunnloven i mai, og motstanden er formidabel og voksende. Et fransk *non* vil legge Grunnloven død.

Det vil være «en dumhet» å si nei til EU-grunnloven, sa president Jacques Chirac da han åpnet en stor landbruksmesse i mars.

Dette fikk hans partifelle i det konservative partiet UMP, parlamentsmedlemmet og nei-mannen Gilles Bourdouleix til å undres: – Hvis nei-siden skulle vinne, betyr det da at Chirac 30. mai vil være president for et folk der flertallet er dumskaller?

(Kilde: Aftenposten)

CGT sier «non»

Motstanden mot EU-forfatningen i Frankrike er mye større enn forventet i ett av EUs kjerneland. Den største fagorganisasjonen i Frankrike, CGT, har sagt nei til EU-grunnloven før folkeavstemningen, stikk i strid med ledelsens ønske.

Det spanske folket sa *ikke ja*

Organización Comunista
Octubre

FIASKOEN var enorm. Ordfloppen til (statsminister) Zapatero og ministrene kan ikke dekke over kjensgjerningen: To tredjedeler av de med stemmerett har ikke stemt for Grunnloven.

Derfor juger de når de slår på stortromma om at det var «en stor seier», at «flertallet av spanjolene sier ja». Det er ikke bare regjeringa, Folkepartiet PP og andre i ja-fronten som juger og bedrar, men også pampene og arbeiderfiendene i ledelsen av (fagbevegelsene) CC.OO og UGT (som ved denne anledning nok en gang har vist sin opportunistiske natur). Også den franske presidenten Chirac forsøker å føre sitt eget folk bak lyset med påstander om at «Spania har vist veien til Europa». Lignende uttalelser har kommet fra den portugisiske presidenten i EU-kommisjonen, den forhenværende maoisten Barroso.

Deltakelsen ved denne avstemninga har vært den laveste som noensinne er målt i Spania: Bare 42 prosent har stemt, altså har 58 prosent latt være å stemme. Nei-fronten har på sin side klart å samle 2.428.409 stemmer, trass i at den delvis ble rammet av forsøk på utestengning.

Kjensgjerningene står standhaftig fast, uansett bortfortolkninger og sjøl om regjeringa, den parlamentariske opposisjonen og de store fagorganisasjonene ikke enser dem: Den europeiske grunnloven har ikke fått folkets tilslutning. For at noe skal få flertall, krever alminnelig logikk minst 50 prosent tilslutning, noe som ikke er tilfellet.

I en uttalelse den 1. februar sa «den besluttsomme europeer» Felipe Gonzáles (tidligere sosialdemokratisk statsminister, o.a.) følgende, idet han kritiserte regjerings hastverk: «Hvis 85% av representante-

ne til kongressen støtter forfatninga, mens bare 30 eller 40 prosent av innbyggerne vil gå til urnene, ville en slik deltakelse gi legitimitet til den folkesuvereniteten som kongressen skal representere?» (*El Pais*, 1. februar 2005)

Kampen mot kapitalens Europa og krigen fortsetter, den må prøve å hindre iverksettinga av de nyliberale planene som vil gi mer arbeidsløshet, mer elendighet og tap av sosiale rettigheter som er vunnet i kamp gjennom en årrekke. Dette er planer som vil skape konflikter i proletariatet, klassefeller imellom, og lede til fremmedhat og rasisme.

Broderfolkene, ikke bare i Europa, vil fortsette sin kamp mot kapitalen, imot den europeiske imperialismen og også imot den ville amerikanske imperialismen.

Madrid, 21. februar 2005

Uttalelse fra den kommunistiske organisasjonen Octubre

Unionen arbeider for en bæredyktig utvikling i Europa basert på en avbalansert økonomisk vekst og prisstabilitet, en sosial markedsøkonomi med høy konkurranseevne.

(Artikkel 1-3 Unionens mål – vår uth.)

BAKGRUNN

FOLKEAVSTEMNINGENE OM GRUNNLOVEN

Unionsforfatningen (Traktat om en forfatning for Europa) er et digert dokument på over 400 sider. De færreste europeere orker å sette seg inn i hva som faktisk står der. Denne grunnloven vil ha forrang over medlemsstatenes egen rett og grunnlov (Artikkel 1-6). Regjeringene i de landa der folkene aller nådigst får lov til å si sin mening, har omhyggelig valgt avstemningsrekkefølge og -datoer som skal minimere risikoen for et nei.

Spania var først ute, den 20. februar. Bare 40 prosent møtte fram.

Portugal regnes som et sikkert kort for EU, og er nummer to.

Frankrike holder folkeavstemning om EUs grunnlov 29. mai.

Nederland følger 1. juni og **Luxembourg** 10. juli.

Danmark og **Polen** går til urnene en gang til høsten.

Irland gjennomfører folkeavstemning til vinteren og

sist i køen kommer **Storbritannia** og **Tsjekkia** i 2006.

Belgia, Tyskland og Sverige – der EU-motstanden er sterk – er blant de statene som ikke har til hensikt å la folket få si sin mening i det hele tatt.

Sitatet

Marxismen-leninismen lærer oss at Mveien til sosialismen går via en sosialistisk revolusjon. Denne revolusjonen er ikke mulig uten ei krise som både omfatter de herskende og de som blir hersket over. Dette er i følge Lenin «revolusjonens grunnlov» (*Radikalismen*). Om denne krise, som er en objektiv revolusjonær situasjon, kan ende i en vellykket sosialistisk revolusjon eller ikke, avhenger av den subjektive faktoren; graden av revolusjonær bevissthet og offervilje hos massen, og ikke minst; kommunistpartiets styrke og evne til å være folkets ledestjerne.

Proletariatet kan ikke bare overta det borgerlige statsmaskineriet, men må knuse det og bygge opp et nytt. For Karl Marx ble dette den viktigste lærdommen fra Pariskommunen, og resulterte i den eneste rettelsen han gjorde til *Det kommunistiske partis manifest*.

Dette skjedde i forordet til den tyske 1872-utgaven:

«Hvor mye forholdene enn har forandret seg i de siste

25 år, så er de allmenne grunnsetninger i dette manifestet i det store og hele fullt ut riktige fremdeles. Her og der kunne nok enkelte ting vært forbedret. Den praktiske anvendelse av disse grunnsetninger, erklærer manifestet selv, vil over alt og til enhver tid avhenge av de historiske foreliggende omstendigheter; derfor legges det ingen spesiell vekt på de revolusjonære forholdsregler som er foreslått i slutten av avsnitt II. Denne delen ville på mange måter lyde annerledes i dag. I betraktning av den veldige utvikling av storindustrien i de siste 25 år og dermed arbeiderklassens utvidede partiorganisasjon, og likeledes i betraktning av de praktiske erfaringer, først fra Februarrevolusjonen og i enda høyere grad Pariskommunen, der proletariatet i to måneder for første gang satt med den politiske makt, er dette programmet i dag foreldet på enkelte punkter. **Særlig ga Kommunen beviset for at «arbeiderklassen ikke ganske enkelt kan ta den ferdige statsmaskin i sin besettelse og sette den i bevegelse for sine egne formål»** (Vår utheving).

pamo

Inger Hagerup

Det er i år 100 år siden lyrikeren Inger Hagerup ble født, og 20 år siden hun døde. Hun debuterte i 1939 med samlingen «*Jeg gikk meg vill i skogene*», og ga ut i alt tolv diktsamlinger, hvorav tre for barn.

Aust-Vågøy

Mars 1941

De brente våre gårder.
De drepte våre menn.
La våre hjerter hamre
det om og om igjen.

La våre hjerter hugge
med harde, vonde slag:
De brente våre gårder.
De gjorde det i dag.

De brente våre gårder.
De drepte våre menn.
Bak hver som gikk i døden
står tusener igjen.

Står tusen andre samlet
i steil og naken tross.
Å, døde kamerater,
de kuer aldri oss.

(Fra "Videre" utgitt 1945)

Den korsfestede sier:

Ta meg ned. Det er på tide.
Trodde jeg jeg kunne lide
det som millioner led?
Dachau, Buchenwald og Belsen,
hvor var jeg, og hvor var frelsen?
Ta meg ned.

Menneskene har bedratt meg.
Gud og djevel har forlatt meg.
Ta meg ned og bær meg bort.
La den siste bleke jøde
vitne om de andre døde
bedre enn jeg kunne gjort.

Ta meg ned. Det er på tide.
Lansgapet i min side,
tornekronen – hva var det?
Nylig slo et barnehjerte
hjelpeløst av angst og smerte
i en gassovn. Ta meg ned.

Ta meg ned. Jeg var der ikke.
Redselen i barneblikket,
morens gråt gikk meg forbi.
Knus mitt kors som ikke kunne
redde dem som gikk til grunne.
Ta meg ned. Gjør verden fri.

(Fra "Den syvende natt" utgitt 1947)

Nytt lys over «Rulle»

All ære til Martin Nag og Falken Forlag for dette praktverket, som ved siden av å være et *must* for alle Nilsen-elskere også anbefales til de som ikke kjenner Rulle så godt.

Bokomtale

Av Pamo

Det eksisterer ikke særlig mange formidlere av sosialistisk kultur i det borgerlig-kapitalistiske Norge. Derfor er det alltid en spennende begivenhet hver gang Falken Forlag utgir bøker. Forlaget har gitt ut mye kvalitetslitteratur opp igjennom åra, og fortsetter stadig å imponere hva kvalitet angår; denne gang med ei bok om Norges største proletarlyriker; Rudolf «Rulle» Nilsen (1901-1929).

«Rudolf Nilsen – Norsk arbeiderklasses geni – og yndling» er tittelen på boka som utkom like før jul i fjor. Den er signert Norges kanskje fremste Rudolf Nilsen-kjenner; forskeren og forfatteren Martin Nag (f. 1927). Boka markerer først og fremst at det i fjor var 75 år siden Rudolf Nilsen døde, bare 29 år gammel. I tillegg markerer boka at det er tretti år siden Rulle fikk sin renessanse. Det skjedde i 1974. Martin Nag ga den gang ut samlinga «Hilsen og håndslag», som bestod av diverse Nilsen-dikt fra aviser og tidsskrifter. Samme år ga han også ut boka «Rulle forteller» på Forlaget Oktober i samarbeid med forfatter Jon Michelet. Den besto av et utvalg av Nilsens prosa.

Ved siden av disse viktige bokutgivelsene utkom LP-plata *På Stengrunn* mot slutten av 1973. Plata besto av Rudolf Nilsen-dikt, tonesatt og fram-

Kultur

ført av noen av Norges fremste visekunstnere; Lillebjørn Nilsen, Lars Klevstrand, John Arne Corell, Steinar Ofsdal, Kari Svendsen m.fl. Denne plata bidro til å gjøre Rulle til allemannseie.

«Mon Nilsen ikke også vil få en renessanse i 2004?» spør Martin Nag, og det får vi krysse fingrene for. Rudolf Nilsen fortjener det!

Det har tidligere utkommet to Nilsen-biografier (1936 og 1951). Denne boka er ingen vanlig biografi, men en «biografisk collage-bok». «I stedet for å nyskrive en biografi, samler jeg her mine analyser, artikler og essays om Rulle, - fra 1974, det forunderlige år, til 2004, - i en ny komposisjon, som vil gi et dynamisk helhetsbilde!» skriver Nag i forordet.

Boka er en fullkomment vellykka reise gjennom den store arbeiderdikterens alt for korte, men meget innholdsrike liv. Den åpner med en kort biografi/bibliografi før den fortsetter med en presentasjon av de omgivelsene som Nilsen levde og virket i; dvs. gatemiljøet på Oslos østkant. Vi får videre et kapittel om Nilsens far, denne mystiske, alkoholisererte snekkeren og jernarbeideren, som Rudolf, i sitt voksne liv, ikke hadde noen kontakt med. Boka gir oss videre en lærerik presentasjon av arbeiderlyrikken, som dessverre er et av den norske litteraturhistorias glemte områder. Her blir også myten om Rudolf Nilsen som «Norges eneste proletarlyriker» tatt livet av. Thorleif Auerdahl, Arne Paasche Aasen, Oscar Kjeldstad og Olga Andersen er blant de om lag 40 arbeiderdikterne som Nag nevner i dette kapitlet.

Nilsens tid som altnuligmann i Norges Kommunistblad (petitskribent, dikter, journa-

list, stortingsreferent, film- og revyanmelder, reisebrevskribent, reporter etc.) er interessant lesning. Vi får også servert et langt kapittel om Nilsens rolle som kulturformidler mellom Norge og Sovjetunionen. Herunder hører også arbeidet med innsmugling av forbudt russisk litteratur, som Nilsen og Arbeiderpartiets leder Kyrre Grepp samarbeida

om. De to ble i 1921 arrestert for denne virksomheten. Myndighetene hadde ingen god sak; enden på visa ble en symbolsk mulkt til hver av de anklagede og full frikjennelse.

Boka presenterer også Nilsens prosa, flere ukjente dikt, hans debut, hans forhold til russisk diktning, tida som medarbeider i bladet *Rebell*, arbeidet i Sovjetunionens *Venner* og mye annet.

Bokas høydepunkt, etter min mening, er det fjerde kapitlet som inneholder Rulles sjølbio-grafiske brev, skrevet på dødsleiet i Paris våren 1929. Dette materialet er av uvurderlig verdi for alle som vil bli bedre kjent med Rulles liv og virke. Brevene er Nilsens «testamente», og man kan ikke la være å føle tristhet og vemod når man leser disse dødsleienotatene. Rulle ser sitt 29 år gamle liv passere i revy fra sjukesenga og nytter derfor sine siste timer til å oppsummere livet sitt i skriftlig form. Han avslutter skrivinga med å ta sitt farvel med alt og alle han er glad i: kona Ella, hjembyen Oslo, hans elskede Sovjetunionen og ellers alle byer, land og mennesker som fikk plass i hans store hjerte. De siste ord han etterlot seg var «Nå kan jeg dø...Klokken er 19.15...» Bare en halv time senere sovnet unge Rudolf inn. Datoen var 23. april 1929. (Disse brevene har tidligere vært trykt i NKP-avisa *Friheten*.)

Rudolf Nilsen var den rake motsetning til den typiske

v a k l e n d e småborgerlige kunstner. Han var en glødende kommunist og brukte kunsten som sitt våpen i klassekampens og revolusjonens tjeneste. Han diktet til forsvar for det sosialistiske Sovjetunionen og til forsvar for arbeidere og undertrykte over hele kloden. Han brukte kunsten sin til å propagandere for det leninistiske partiets nødvendighet, for enheten og disiplinen i de revolusjonære rekker. Han kjempet for sin klasse både gjennom kunsten og som aktivt lojalt medlem av Norges Kommunistiske Parti fra stiftelsen i 1923 og fram til sin død.

All ære til Martin Nag og Falken Forlag for dette praktverket, som ved siden av å være et *must* for alle Nilsen-elskere også anbefales til de som ikke kjenner Rulle så godt. Som en introduksjon til Rulles verden fungerer boka nemlig vel så godt som de gamle biografiene.

Boka koster kr. 240,- hos Falken Forlag AS, Osterhausgt. 8, 0183 Oslo. De har en god nettbutikk: www.falkenforlag.no De har også *Nilsens samlede dikt* og CD'en *På Stengrunn* til salgs.

Martin Nag;
Rudolf Nilsen – Norsk arbeiderklasses geni – og yndling. Falken Forlag, Oslo 2004 189 sider.

- De lyver, disse amerikanerne!

Norsk-irakiske Hind Dhakil (over) holdt appell i Oslo ved markeringen av to-årsdagen for USAs invasjon av Irak 19. mars 2003. Hun er styremedlem i Komiteen for et fritt Irak og 3. kandidat på Oslo RVs stortingsvalgliste.

DE LYVER i dag slik de løy da de hevdet at de ville okkupere Irak for å forvandle Irak til demokratiets paradiset.

DE LYVER i dag, slik de løy da de påstod at Saddam utgjorde en fare for USAs sikkerhet.

DE LØY da de hevdet at Saddam hadde masseødeleggelsesvåpen.

DE LYVER i dag når de hevder at de sendte sine soldater for å beskytte irakerne. Tvert imot, – de ble sendt for å drepe våre barn, knuse vår stolthet og etterlate våre byer som ruiner etter dem.

DE MOBILISERER media for å lyve om at motstandsfolk er terrorister.

MOTSTANDSFOLKENE er ikke terrorister, men frigjøringshelter. De ofrer sitt liv for å skaffe folk håp om rettferdighet. De kjemper på vegne av hele verden. På vegne av oss, på vegne av Europa, på vegne av alle frie mennesker på jorden.

VI BØR stoppe, tenke og stille spørsmål; hvem tjener på å nekte irakerne retten til å gjøre motstand og folkets rett til å bekjempe okkupasjon?

Nei til EU markerer hundreåret for unionsoppløsninga 13.-20. august

13. august er datoen for folkeavstemninga i 1905.

Nei til EU skal markere unionsoppløsningen fordi:

- Det offisielle Norges feiring er i for liten grad fokusert på Norge som selvstendig stat og betydningen av unionsoppløsningen for Norges utvikling.
- Norge som selvstendig stat – det EU-kampen dreier seg om.
- Fokus på folkelige bevegelser – vise det folkelige engasjementet som var tilstede i kampen for en selvstendig stat. Et engasjement som har sin historiske fortsettelse i blant annet Nei til EU.

- Folkestyret. Hva er essensen i demokratiet? Og hvordan fikk og har dette fått sin uttrykksform i Norge? Hva truer det norske folkestyret?
- Opptakten til stortingsvalget 2005. Både det offisielle Norge og ja-siden frykter at jubileet skal brukes til å sette fokus på det at noen vil at Norge skal gå inn i en ny union - Den europeiske union.
- Internasjonal solidaritet – verden trenger selvstendige stemmer. Norge har fått mulighet til en selvstendig økonomisk og politisk utvikling – vi ønsker at andre land skal få den sam-

me muligheten – nei til økonomiske tvangsregimer.

Aksjonsuken avsluttes med et stort kulturarrangement «Aldri mer union - oppløst og vedtatt» på Sentrum Scene i Oslo 20. august.